

PRISM RESEARCH

za

**РЕЗУЛТАТИ ИСПИТИВАЊА ЈАВНОГ МНИЈЕЊА О МЕДИЈСКИМ
СЛОБОДАМА У БИХ**

Sadržaj

- 1 Opis metodologije
- 2 Glavni nalazi

1

Opis metodologije

OPIS METODOLOGIJE

Osnovni podaci o istraživanju

Vrijeme istraživanja	22.04. – 29.04. 2009.
Metoda prikupljanja podataka	CATI, telefonska anketa
Instrument	Prizma istraživanja je razvio Upitnik u bliskoj saradnji sa Klijentom
Veličina uzorka	N=500 ispitanika
Metoda izbora domaćinstva	Metoda slučajnog odabira fiksnih telefona domaćinstava
Metoda izbora ispitanika	Tehnika zadnjeg rođendana (osoba u domaćinstvu koja je zadnja imala rođendan, a starija je od 18 godina)
Reprezentativnost	Reprezentativan uzorak domaćinstava na području cijele Bosne i Hercegovine i oba entiteta

2

Glavni nalazi

Glavni nalazi

Tokom istraživanja došli smo do slijedećih nalaza:

- (1) Građani BiH, općenito govoreći, najviše vjeruju medijima (71,8% ispitanika). Značajno više povjerenja u medije imaju građani F BiH(83,2%) u odnosu na građane RS-a (54,5%). Nakon medija, imaju naviše povjerenja a u nevladin sektor, zatim međunarodnu zajednicu i vjerske zajednice. Građani BiH imaju najmanje povjerenja u rad institucija vlasti, političkih stranaka i političara općenito(18,4%).
- (2) Rezultati posmatrani po nacionalnosti pokazuju manje više istu sliku kada je riječ o povjerenju u različite stubove/segmente bh. društva. Npr. Bošnjaci imaju najviše povjerenja u rad medija, nevladinog sektora i međunarodne zajednice. Ispitanici srpske nacionalnosti imaju značajno manje povjerenja u rad medija u odnosu na ispitanike bošnjačke i hrvatske nacionalnosti.
- (3) Ispitanici srpske i hrvatske nacionalnosti su nešto više zadovoljniji radom novinara i medija u Federaciji BiH, nego ispitanici bošnjačke nacionalnosti. Čini se da ne postoji statistički značajna razlika u stepenu zadovoljstva radom novinara između ispitanika koji žive u F BiH i RS.
- (4) U cjelini gledano, čini se da su ispitanici nešto više zadovoljniji radom novinara i medija u Republici Srpskoj, nego u Federaciji BiH. S tim da treba voditi računa da su ispitanici iz F BiH manje upoznati sa radom novinara i medija u F BiH nego u RS. Obrnuto vrijedi za ispitanike iz RS.
- (5) Čini se da je nešto veći broj ispitanika koji misle da sloboda medija u RS uopće nije ili je malo prisutna (45,2%) , u poređenju sa brojem ispitanika u Federaciji BiH (41,8%), koji misle da sloboda medija uopće nije ili je malo prisutna u F BiH. Samo je kod ispitanika hrvatske nacionalnosti značajno više onih koji misle da sloboda medija uopće nije ili je malo prisutna u F BiH u odnosu na RS.

Glavni nalazi

- (6) Najveći broj ispitanika smatra da je sloboda medija najprisutnija u Hrvatskoj, zatim Sloveniji, Srbiji, pa onda Makedoniji i Crnoj Gori. Postoje neke značajne razlike u tim stavovima s obzirom na entitet iz kojeg ispitanici dolaze.
- (7) Ispitanici se slažu da je sloboda medija danas veća u odnosu na period od 10 godina, znatno više u F BiH nego u RS, i znatno više kod ispitanika bošnjačke i hrvatske nacionalnosti u odnosu na ispitanike srpske nacionalnosti.
- (8) Ispitanici smatraju da najvažnije prepreke slobodnom radu medija: politička zavisnost (45,6%), opća politička situacija u zemlji(36,7%), finansijska zavisnost (26,1%) , nedovoljna profesionalnost (12,6%), te neadekvatan zakonski okvir (5,1%).
- (9) Daleko najveći broj ispitanika (63,8%) smatra kako političke stranke i političari općenito imaju najveći uticaj na rad medija, znatno viši od OHR-a i međunarodne zajednice (6,4%), te vlasnika i urednika medija (4,3%) . Nema bitnijih razlika u odgovorima ispitanika s obzirom na entitet iz kojeg dolaze, te nacionalnost ispitanika.
- (10) Daleko najveći broj ispitanika smatra da su političke stranke i političari općenito najveći kršitelji novinarskih prava i medijskih sloboda u BiH (58,3 posto). Nema bitnijih razlika u odgovorima ispitanika s obzirom na entitet iz kojeg dolaze, te nacionalnost ispitanika.
- (11) Svaki peti ispitanik na nivou BiH i F BiH, odnosno svaki četvrti na nivou RS-a smatra da je u nekim slučajevima napad na novinare opravdan.

Glavni nalazi

(12) Jedna od najčešćih kritika koje se upućuju na adresu novinara od strane prozvanih političara i uticajnih osoba je da je rad pojedinih novinari politički motiviran. Značajno je veći procenat ispitanika koji se slažu sa ovom izjavom (50,9%) u odnosu na broj ispitanika koji se protive (39,7%). Sa ovom se izjavom daleko najviše slažu ispitanici srpske nacionalnosti (60,1 % ispitanika).

(13) Čini se da je najveći broj ispitanika koji smatraju da su teme o kojima BH novinari izvještavaju donekle dobro odabrane (49,2%). Među ispitanicima hrvatske nacionalnosti je najviše onih koji smatraju da su teme loše odabrane i da novinari ne obradjuju teme od interesa za gradjane (22,8%). U odgovorima na pitanje o odabiru tema u bh.medijima čine se da su najzadovoljniji ispitanici bošnjačke nacionalnosti – 46% ispitanjih smaltaju kako odabrane teme predstavljaju glavna interesovanja gradjana.

(14) Ispitanici žele da novinari u BiH uglavnom obrađuju slijedeće teme: korupciju i kriminal (29,4%), socijalne teme (27,4%), zdravstvo (25,4%) , svakodnevni život građana (24,9%), itd... Ispitanici iz F BiH (30,1%) znatno više nego ispitanici iz RS (13,7%) žele da se u medijima problematizira pitanje obrazovanja. Najmanje se traže teme revijalnog karaktera (7,3% ispitanika) .

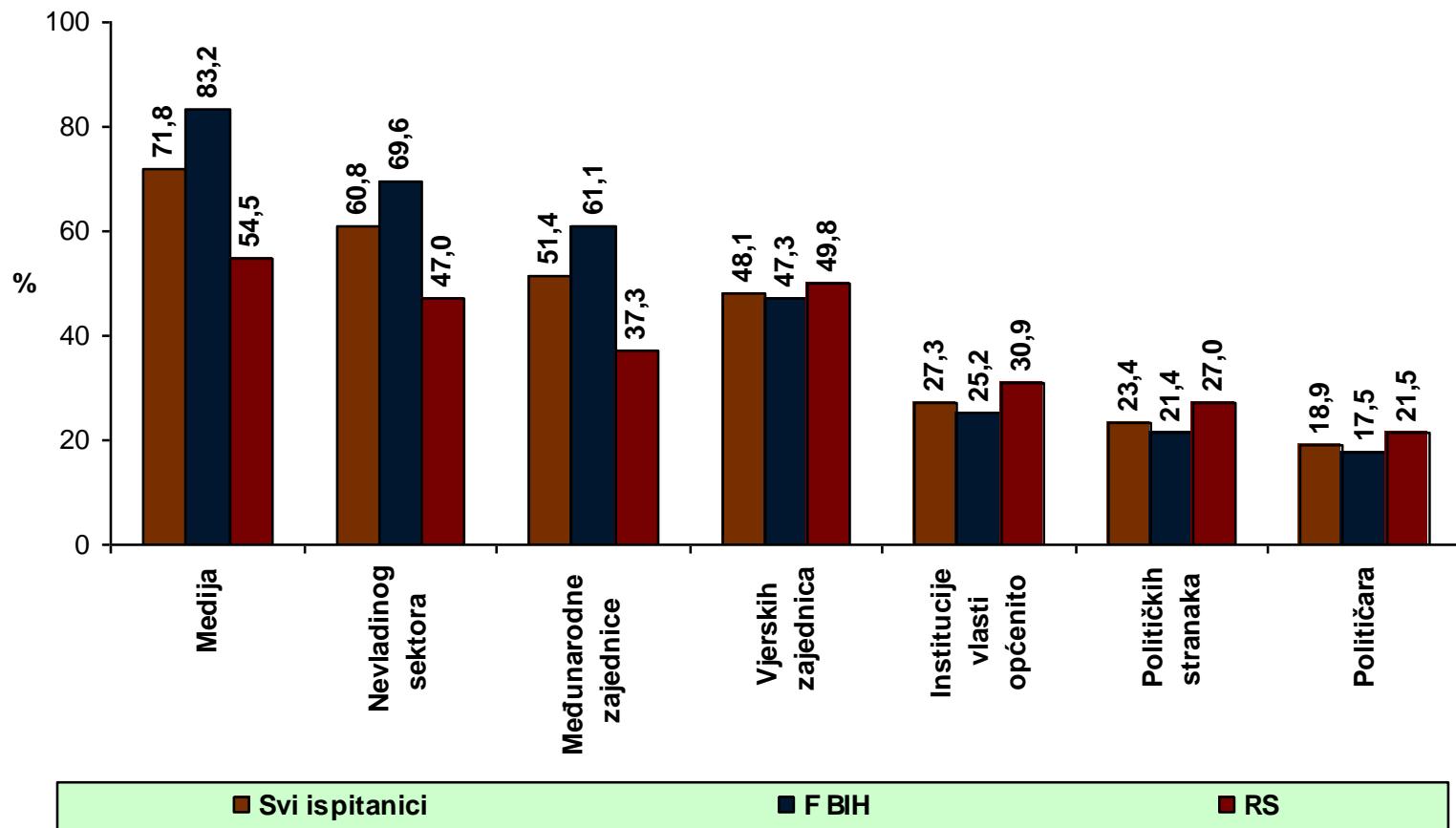
(15) Najveći broj ispitanika smatra da novinari trebaju unaprijediti svoj novinarski rad tako što će im se dati veća sloboda djelovanja (40,1%). Međutim, od novinara se također traži da budu profesionalniji u svom radu (35,1 % ispitanika) To mišljenje je znatno izraženije u RS (45,2%) nego u F BiH(29,2%). Gradjani BiH smatraju da se novinarsko izvještavanje treba unapređivati i kroz bolje obrazovanje novinara (28,9%) ali i veća finansijska sredstva za medije(30,6%) . Najmanji broj ispitanika smatra kako je u BiH potrebno unaprijediti opremu za rad novinara i medija (18,4) .

Svi ispitanici
(N=500)

Na grafiku su prikazani procenti ispitanika koji su rekli da VJERUJU U RAD navedenih institucija (tj. koji su dali odgovore "U potpunosti im vjerujem" i "Donekle im vjerujem").

Q1. Koliko imate povjerenja u rad sljedećih institucija? (Svi ispitanici i entitet)

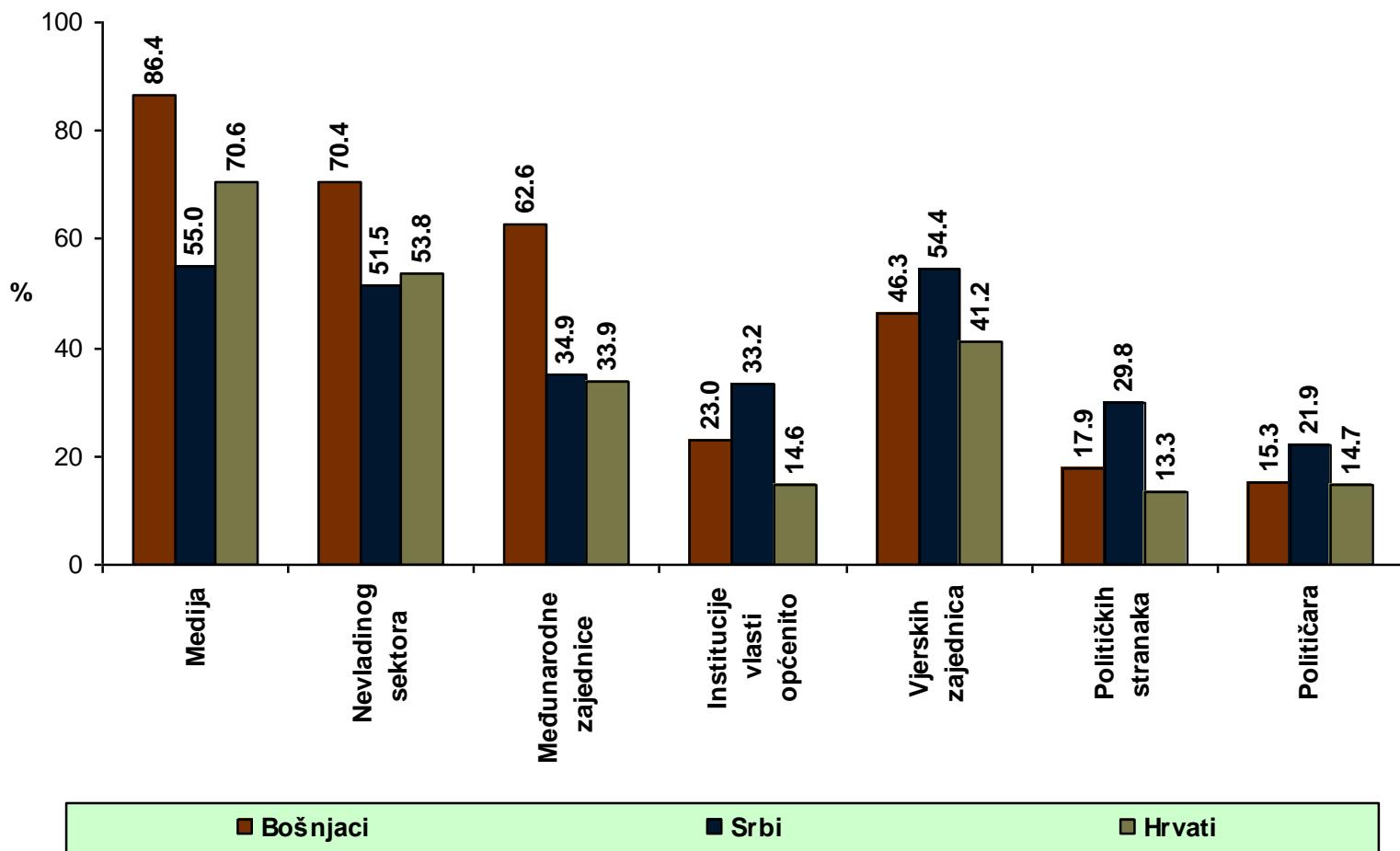

Svi ispitanici
(N=500)

Na grafiku su prikazani procenti ispitanika koji su rekli da VJERUJU U RAD navedenih institucija.

Na graficima varijabla "Nacionalnost" obuhvata Bošnjake (N=252), Srbe (170) i Hrvate (N=42). Odgovori ispitanika koji su "Neka druga (nacionalnost)" (N=19), te onih koji nisu željeli/mogli odgovoriti na pitanje o svojoj nacionalnoj pripadnosti (N=16) nisu uzimani u obzir pri analizi podataka.

Q1. Koliko imate povjerenja u rad sljedećih institucija? (poređenje po nacionalnosti)

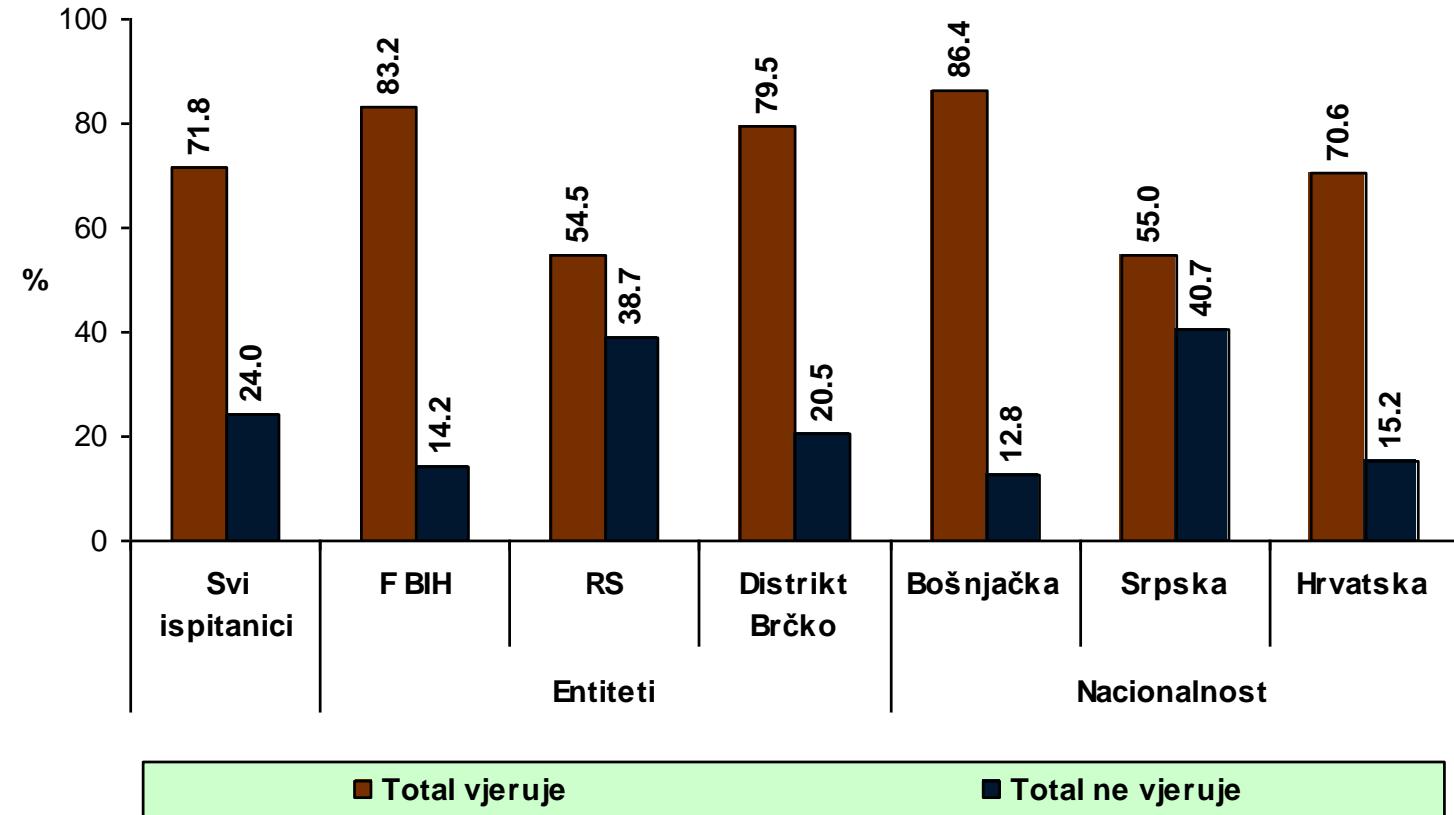

Svi ispitanici
(N=500)

“TOTAL VJERUJU”
obuhvata ispitanike koji
su rekli da “U
potpunosti vjeruju” ili
da “Donekle vjeruju” u
rad medija.

“TOTAL NE VJERUJU”
obuhvata ispitanike koji
su rekli da “Donekle ne
vjeruju” i “Uopće ne
vjeruju” u rad medija.

Q1_1. Koliko imate povjerenja u rad MEDIJA? (Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

Svi ispitanici
(N=500)

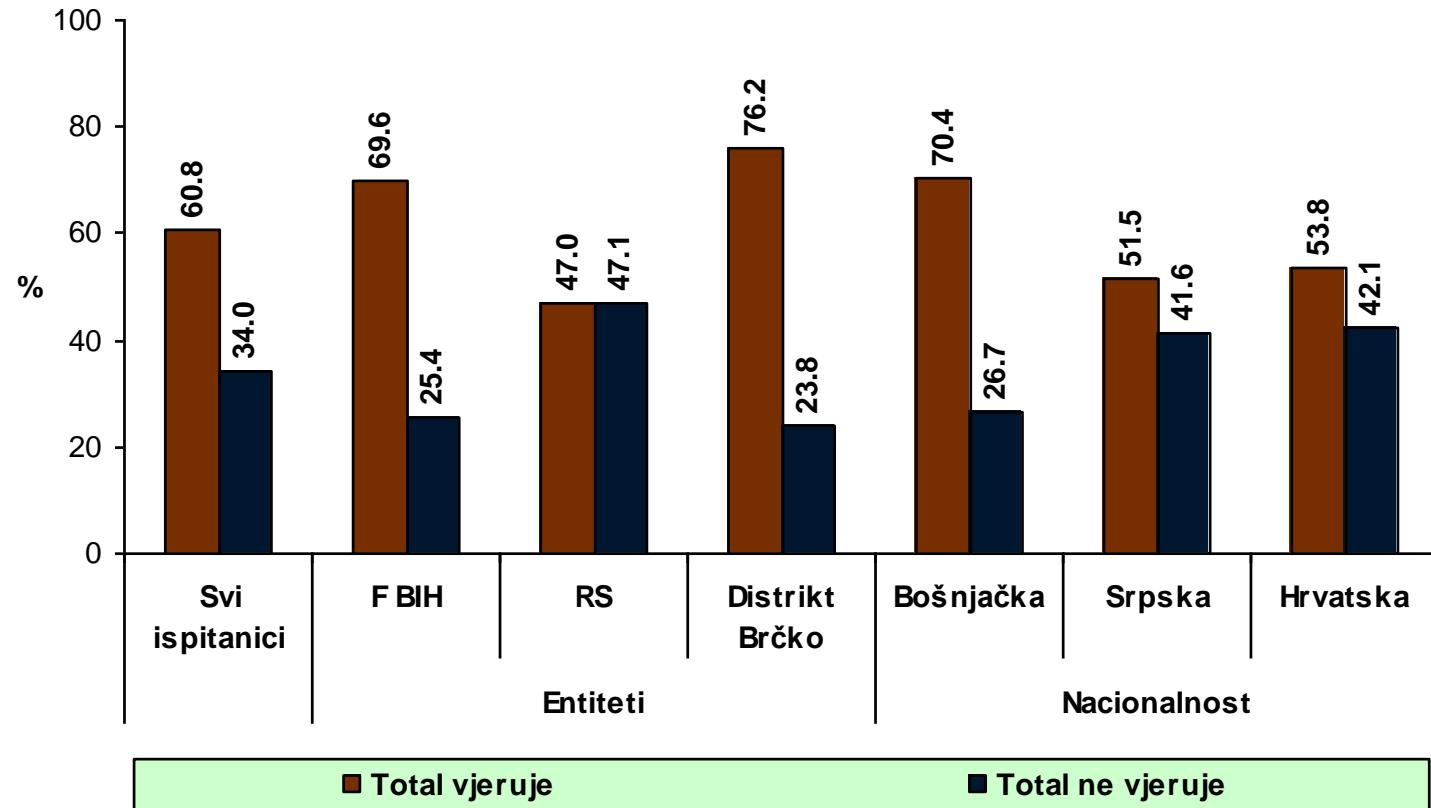
“TOTAL VJERUJU”
obuhvata ispitanike koji
su rekli da “U
potpunosti vjeruju” ili
da “Donekle vjeruju” u
rad nevladinog sektora.

“TOTAL NE VJERUJU”
obuhvata ispitanike koji
su rekli da “Donekle ne
vjeruju” i “Uopće ne
vjeruju” u rad
nevladinog sektora.

Prism Research

April, 2009.

Q1_2. Koliko imate povjerenja u rad NEVLADINOG SEKTORA? (Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

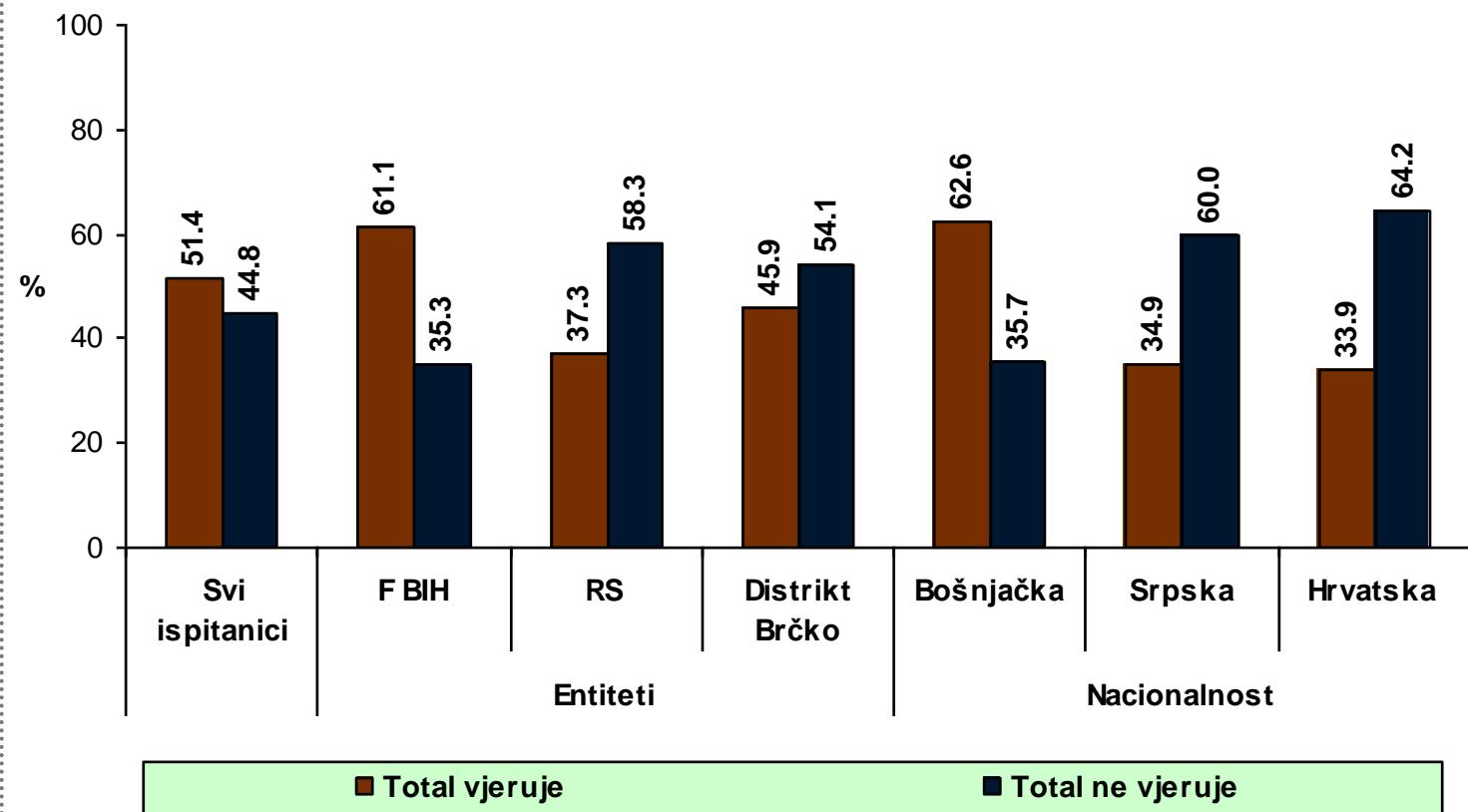

Q1_3. Koliko imate povjerenja u rad MEĐUNARODNE ZAJEDNICE? (Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

Svi ispitanici
(N=500)

“TOTAL VJERUJU”
obuhvata ispitanike koji
su rekli da “U
potpunosti vjeruju” ili
da “Donekle vjeruju” u
rad međunarodne
zajednice.

“TOTAL NE VJERUJU”
obuhvata ispitanike koji
su rekli da “Donekle ne
vjeruju” i “Uopće ne
vjeruju” u rad
međunarodne
zajednice.

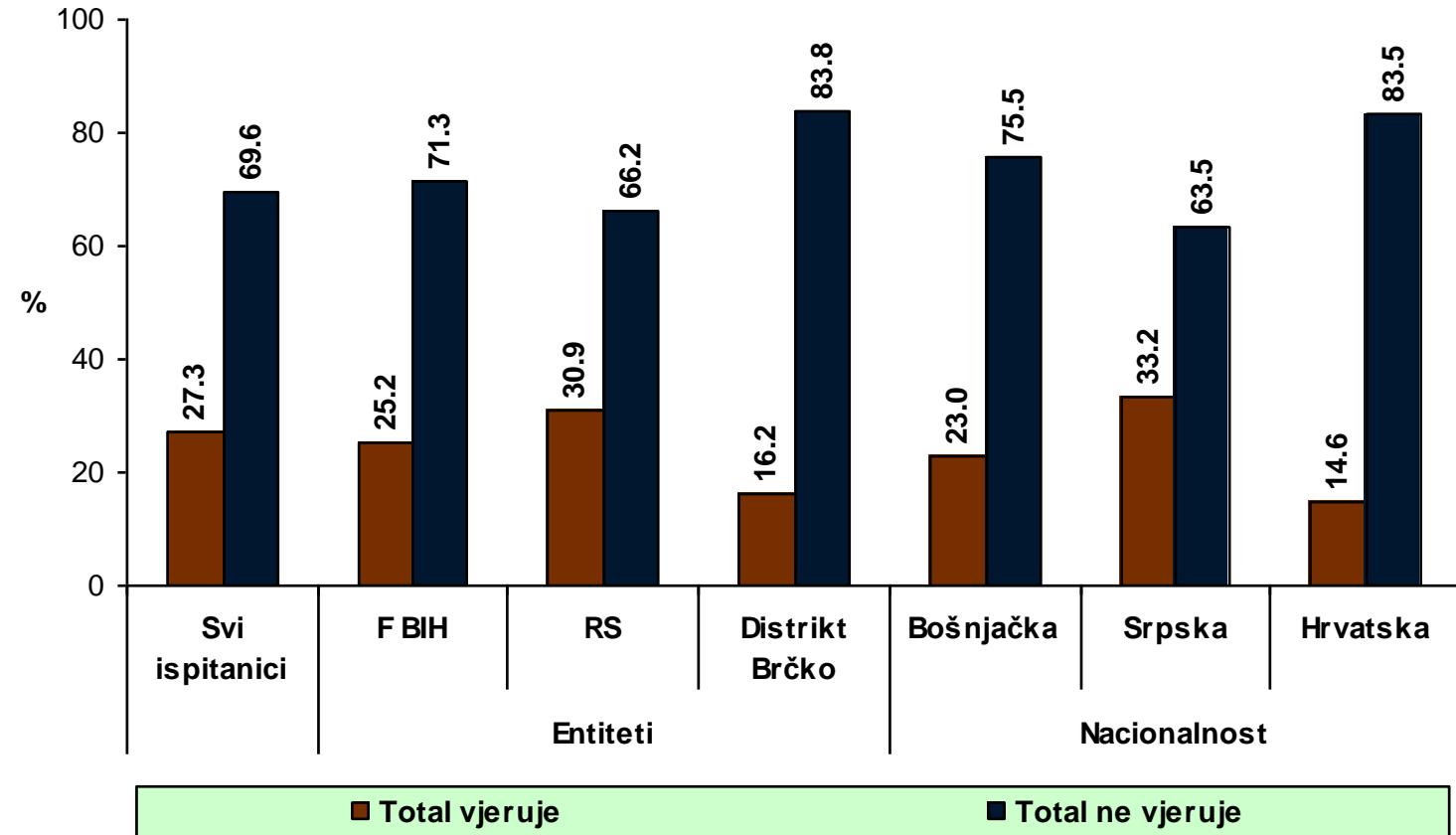

Q1_4. Koliko imate povjerenja u rad INSTITUCIJA VLASTI OPĆENITO? (Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

Svi ispitanici
(N=500)

“TOTAL VJERUJU” obuhvata ispitanike koji su rekli da “U potpunosti vjeruju” ili da “Donekle vjeruju” u rad institucija vlasti općenito.

“TOTAL NE VJERUJU” obuhvata ispitanike koji su rekli da “Donekle ne vjeruju” i “Uopće ne vjeruju” u rad institucija vlasti općenito.

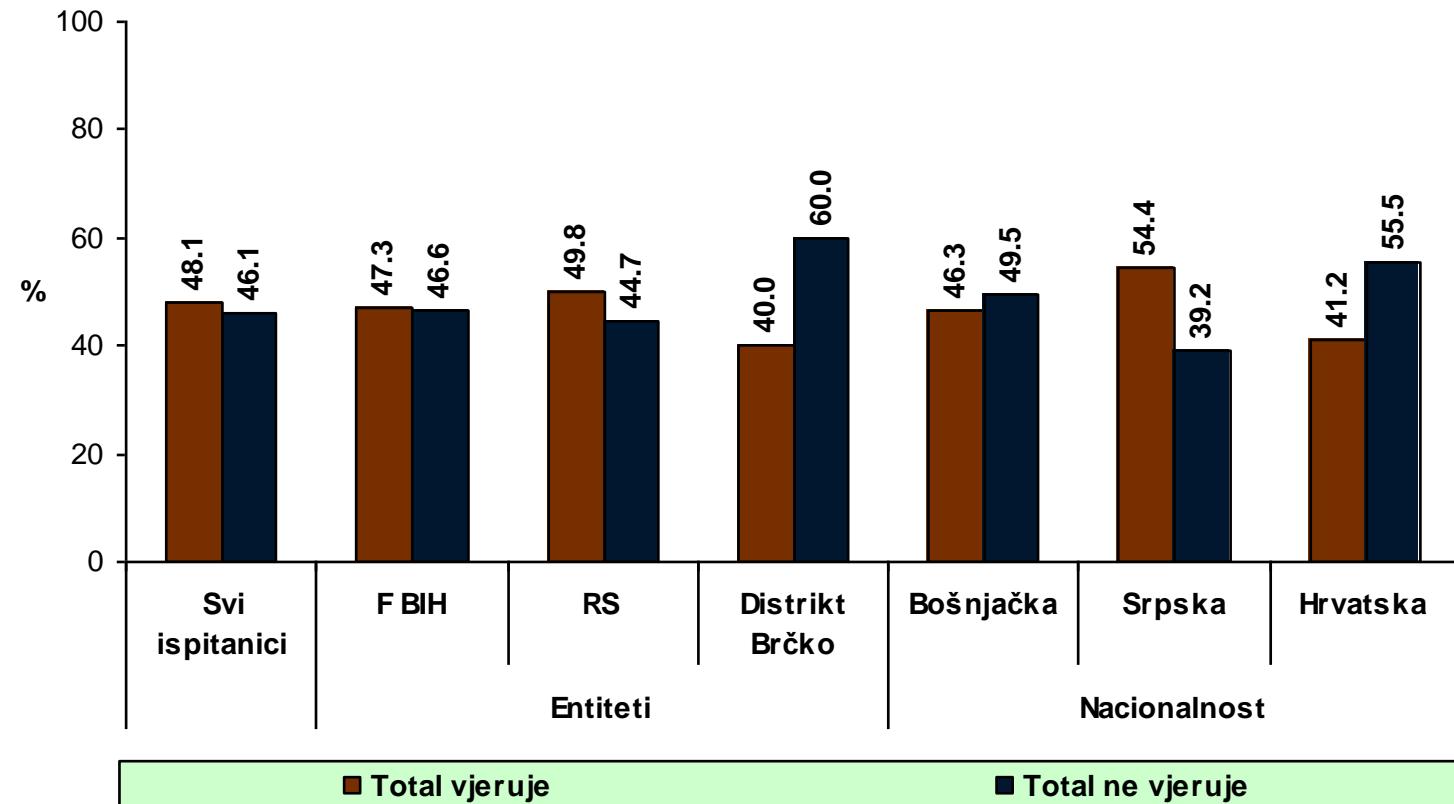

Q1_5. Koliko imate povjerenja u rad VJERSKIH ZAJEDNICA? (Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

Svi ispitanici
(N=500)

“TOTAL VJERUJU”
obuhvata ispitanike koji
su rekli da “U
potpunosti vjeruju” ili
da “Donekle vjeruju” u
rad vjerskih zajednica.

“TOTAL NE VJERUJU”
obuhvata ispitanike koji
su rekli da “Donekle ne
vjeruju” i “Uopće ne
vjeruju” u rad vjerskih
zajednica.

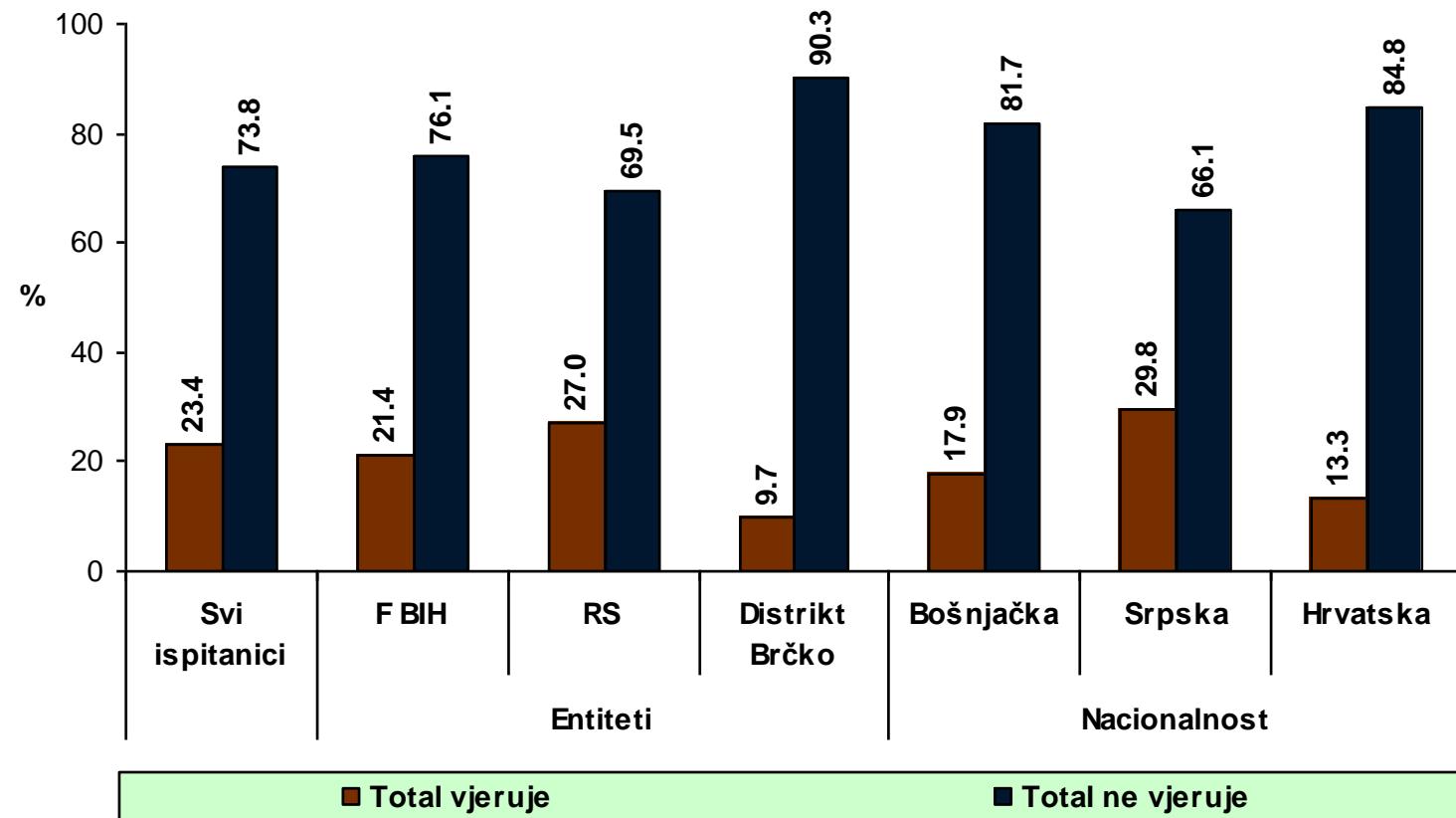

Q1_6. Koliko imate povjerenja u rad POLITIČKIH STRANAKA? (Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

Svi ispitanici
(N=500)

"TOTAL VJERUJU"
obuhvata ispitanike koji
su rekli da "U
potpunosti vjeruju" ili
da "Donekle vjeruju" u
rad političkih stranaka.

"TOTAL NE VJERUJU"
obuhvata ispitanike koji
su rekli da "Donekle ne
vjeruju" i "Uopće ne
vjeruju" u rad političkih
stranaka.

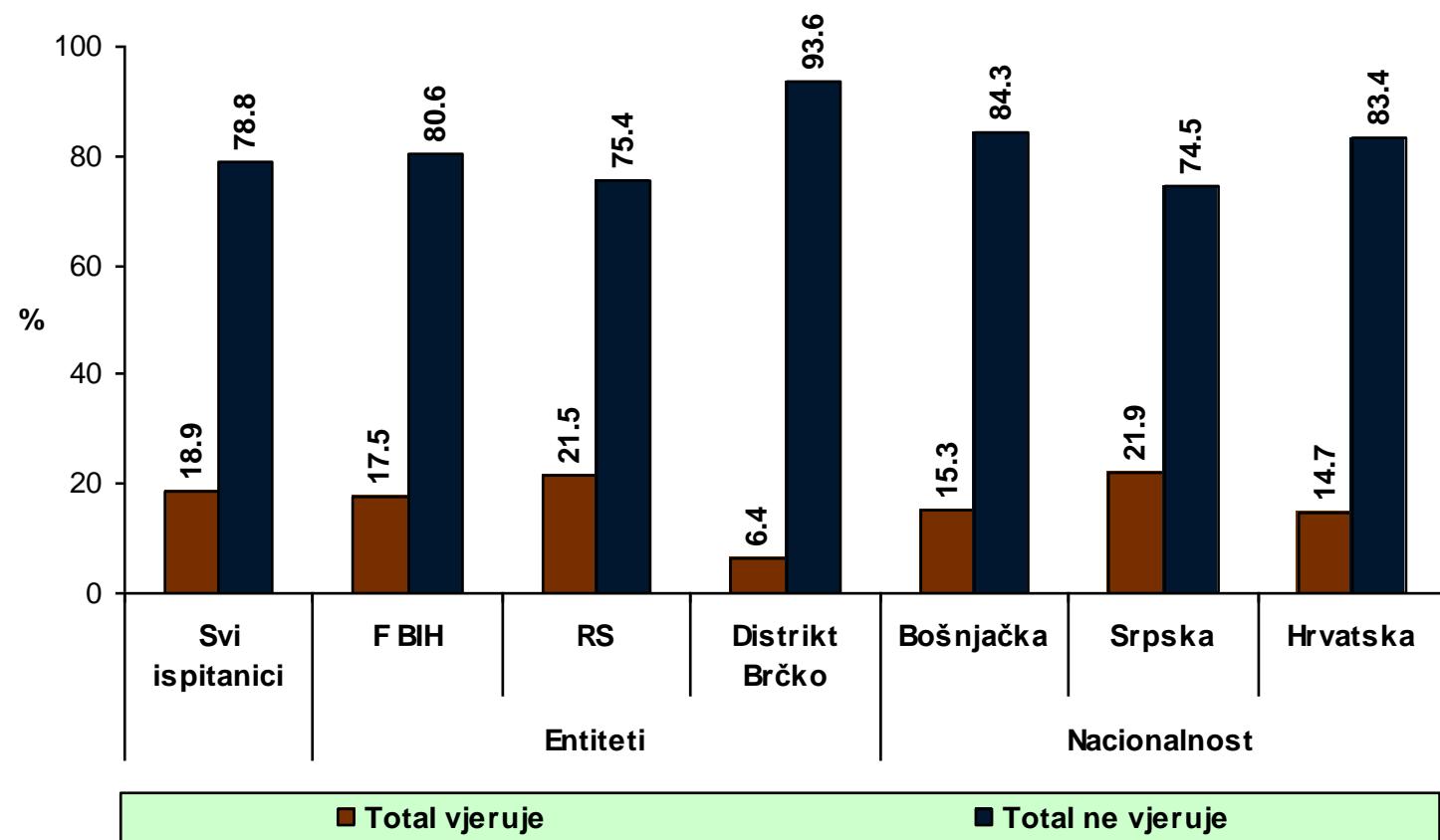

Svi ispitanici
(N=500)

"TOTAL VJERUJU"
obuhvata ispitanike koji
su rekli da "U
potpunosti vjeruju" ili
da "Donekle vjeruju" u
rad političara.

"TOTAL NE VJERUJU"
obuhvata ispitanike koji
su rekli da "Donekle ne
vjeruju" i "Uopće ne
vjeruju" u rad
političara.

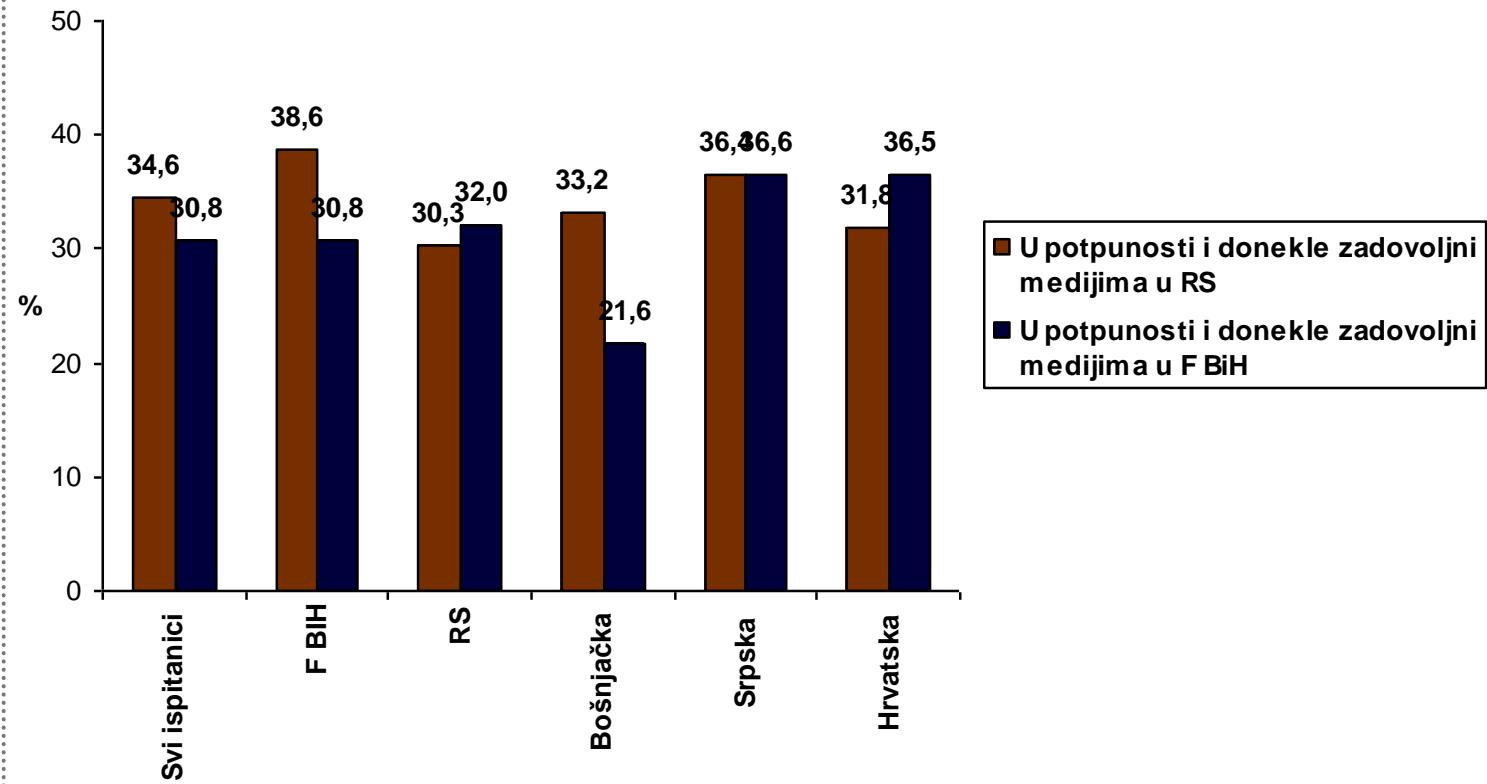
Q1_7. Koliko imate povjerenja u rad POLITIČARA? (Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

Svi ispitanici
(N=500)

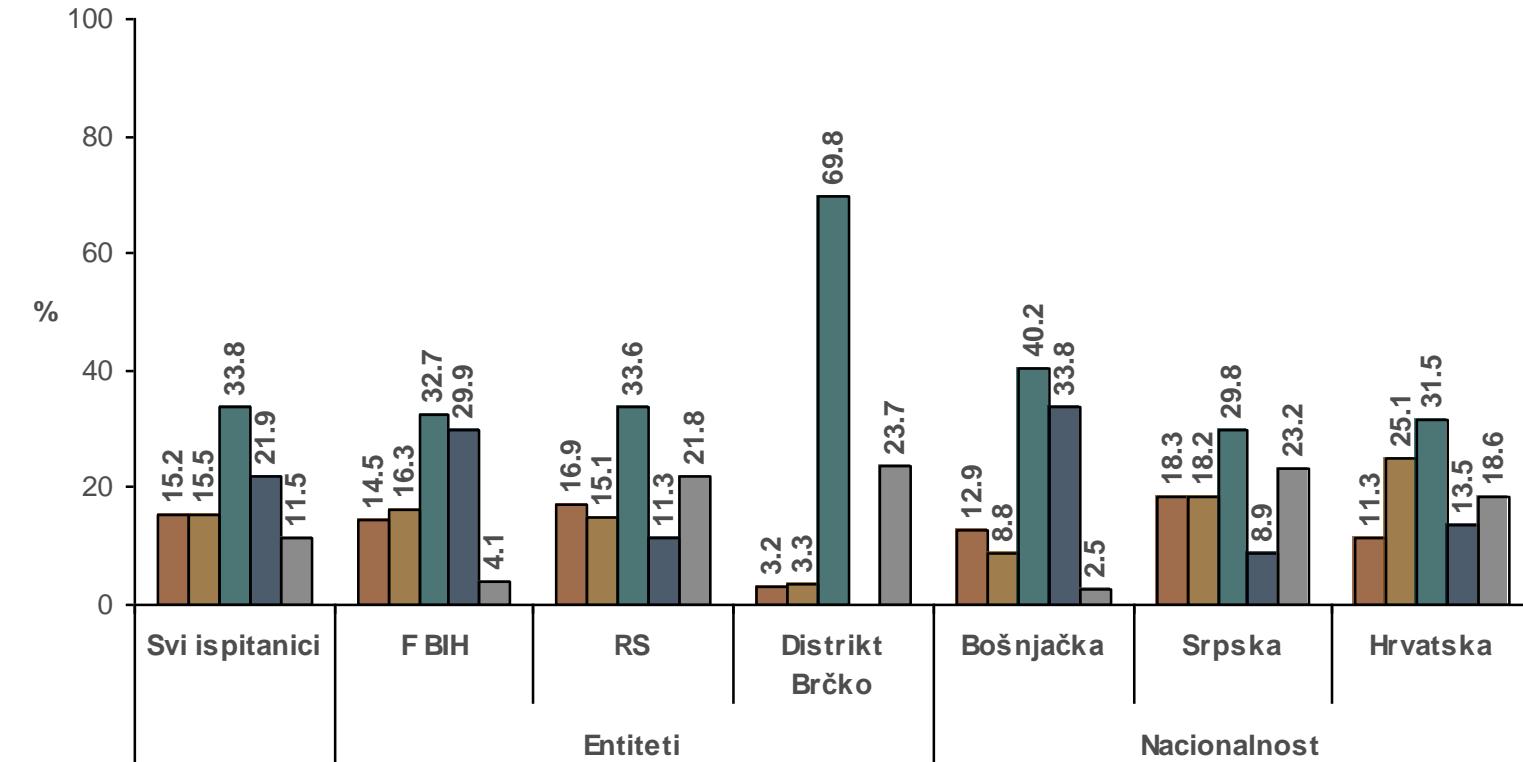
Q2+Q3. U kojoj mjeri ste općenito zadovoljni radom novinara i medija u F BiH i RS? (Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

Q2. U kojoj mjeri ste općenito zadovoljni radom novinara i medija u Federaciji BiH? (Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

Svi ispitanici
(N=500)

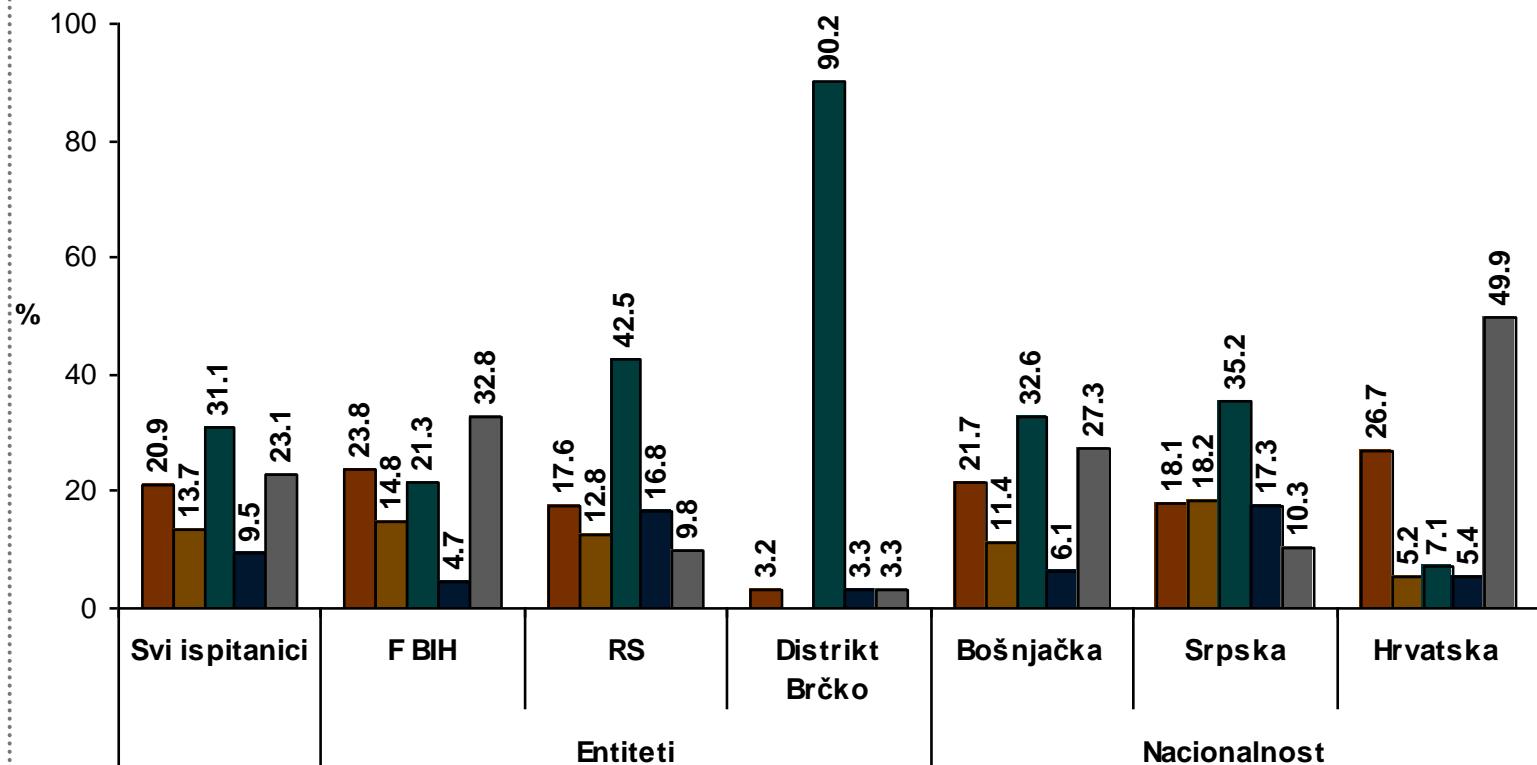

■ U potpunosti nezadovoljni ■ Donekle nezadovoljni ■ Malo zadowoljni ■ U potpunosti zadowoljni ■ Ne zna

Svi ispitanici
(N=500)

Q3. U kojoj mjeri ste općenito zadovoljni radom novinara i medija u Republici Srpskoj? (Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

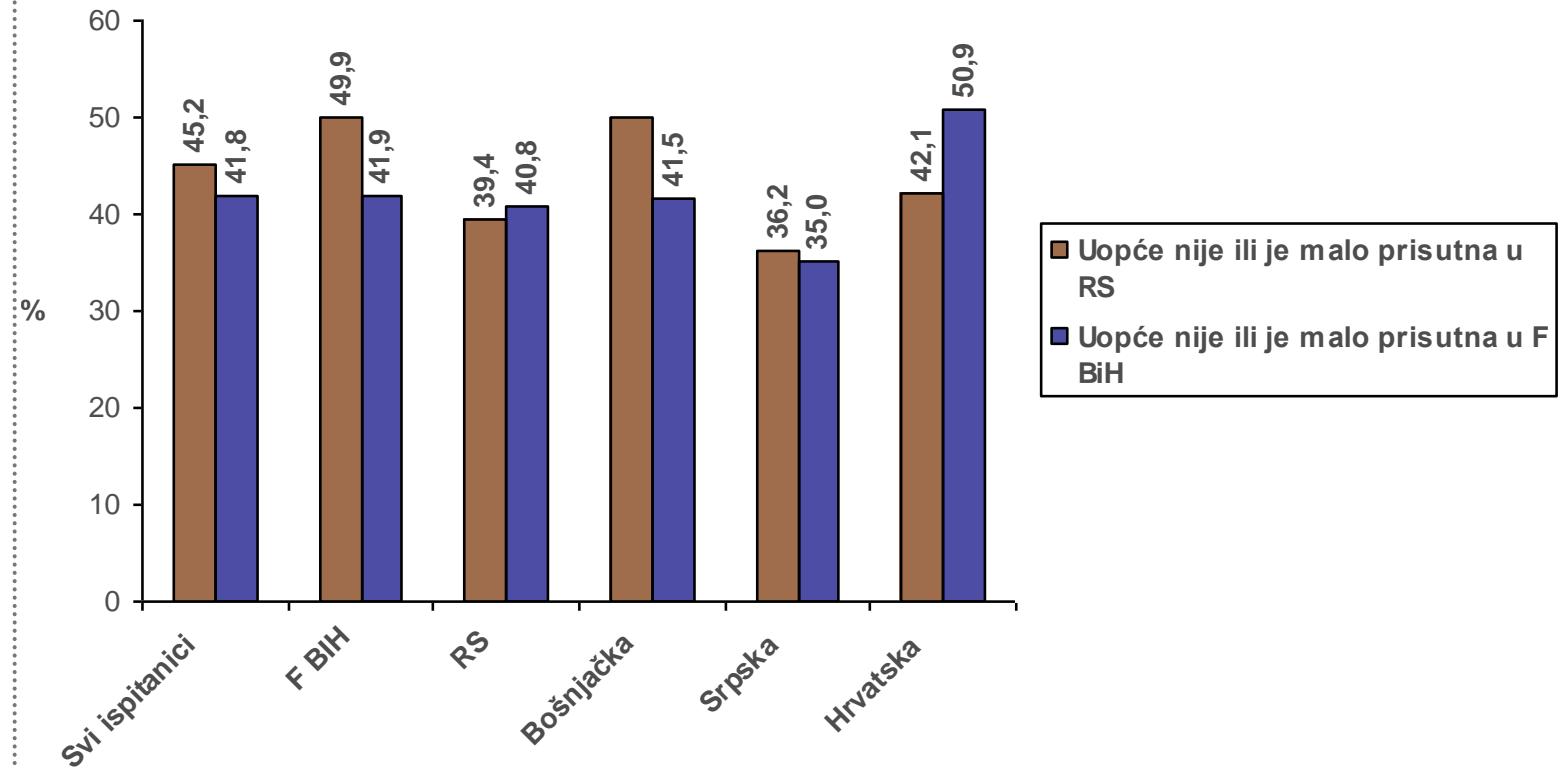

■ U potpunosti nezadovoljni ■ Donekle nezadovoljni ■ Malо zadovoljni ■ U potpunosti zadovoljni ■ Ne zna

Svi ispitanici
(N=500)

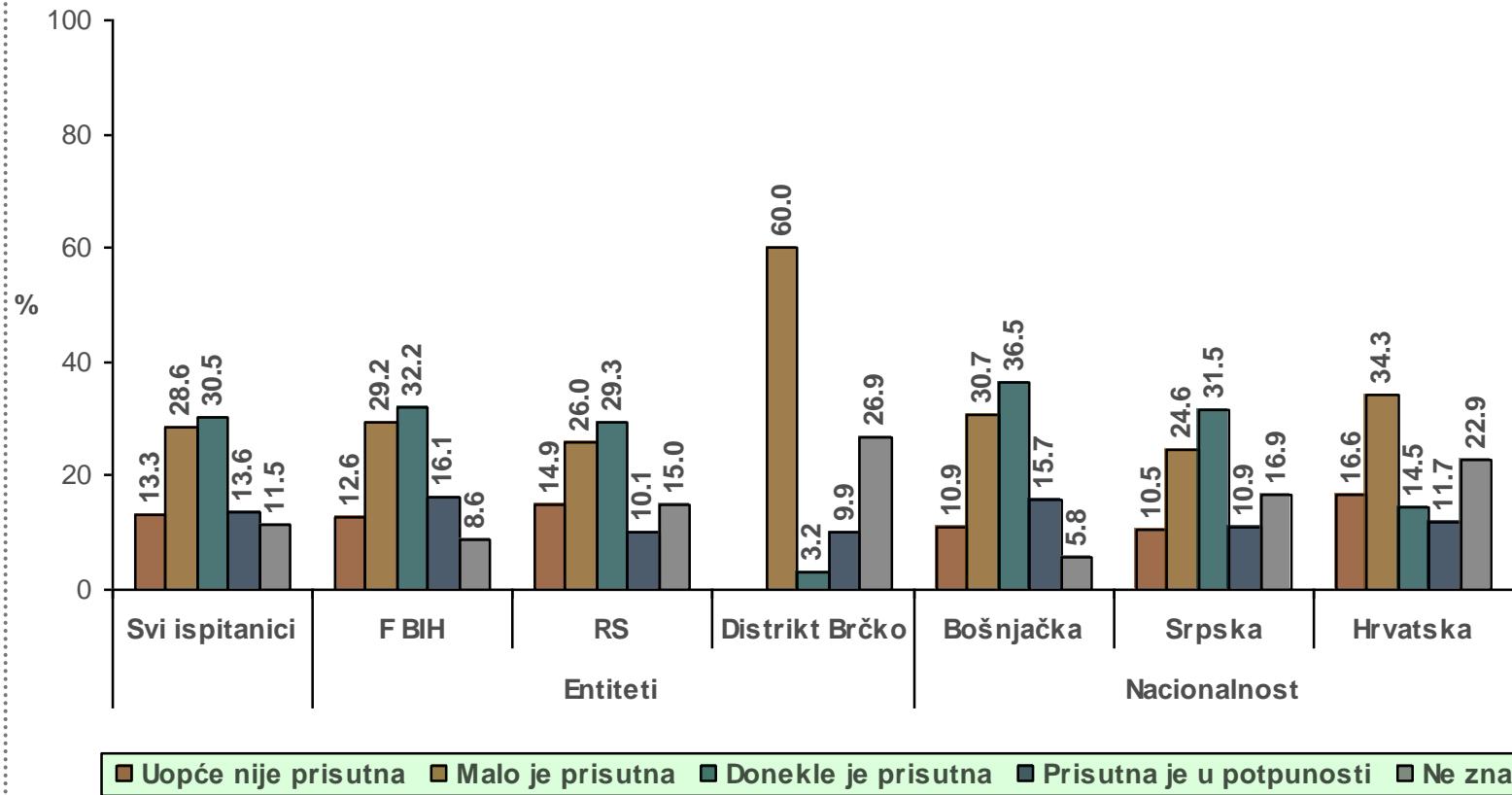
Q4-Q5. Po vašem mišljenju, kolika je trenutna sloboda medija u Federaciji BiH i RS? Da li bi ste rekli da sloboda medija u Federaciji BiH/RS...
(Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

Svi ispitanici
(N=500)

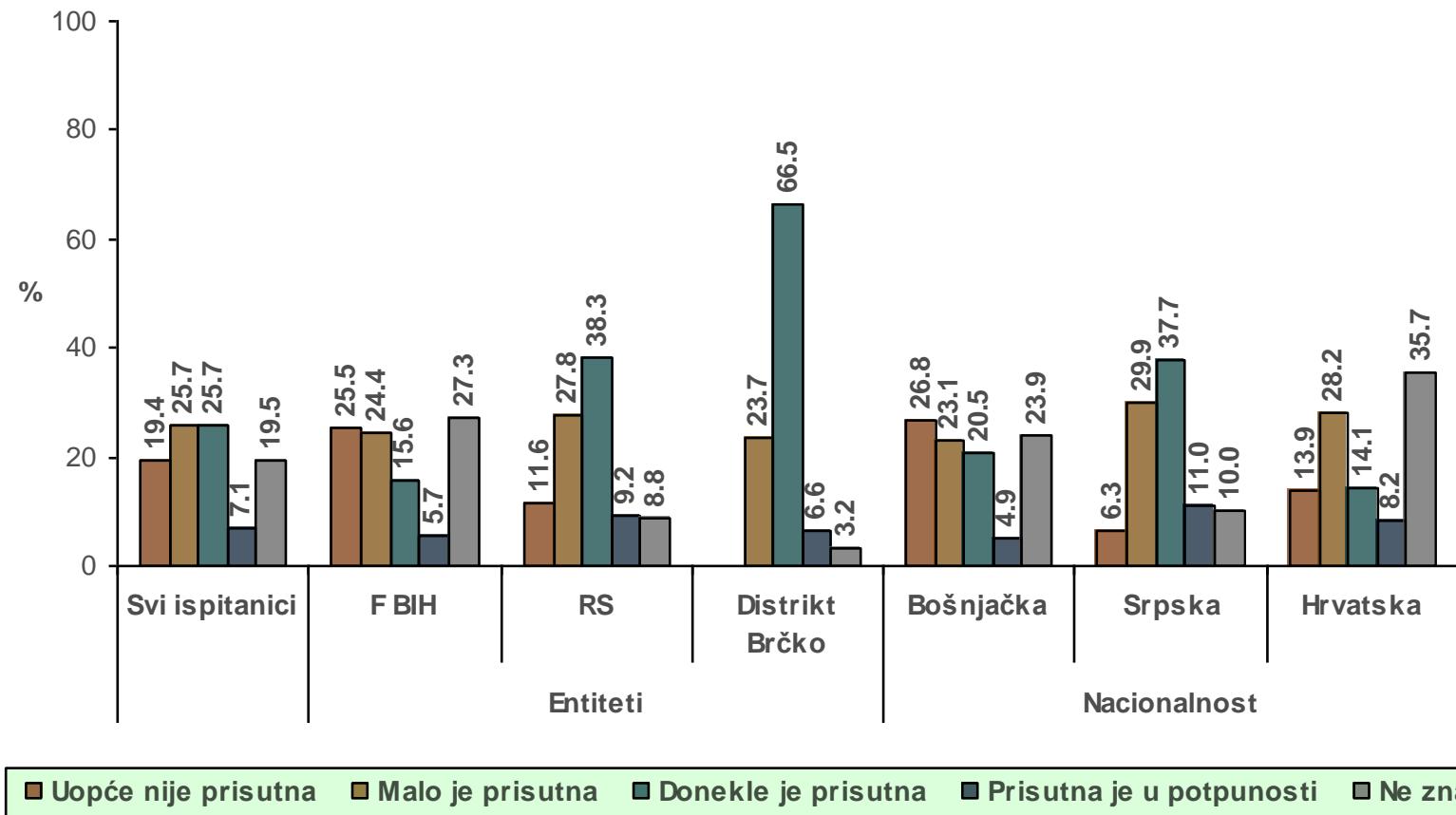
Q4. Po vašem mišljenju, kolika je trenutna sloboda medija u Federaciji BiH?
Da li bi ste rekli da sloboda medija u Federaciji BiH...
(Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

Q5. Po vašem mišljenju, kolika je trenutna sloboda medija u Republici Srpskoj?
Da li bi ste rekli da sloboda medija u Republici Srpskoj...
(Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

**Svi ispitanici
(N=500)**

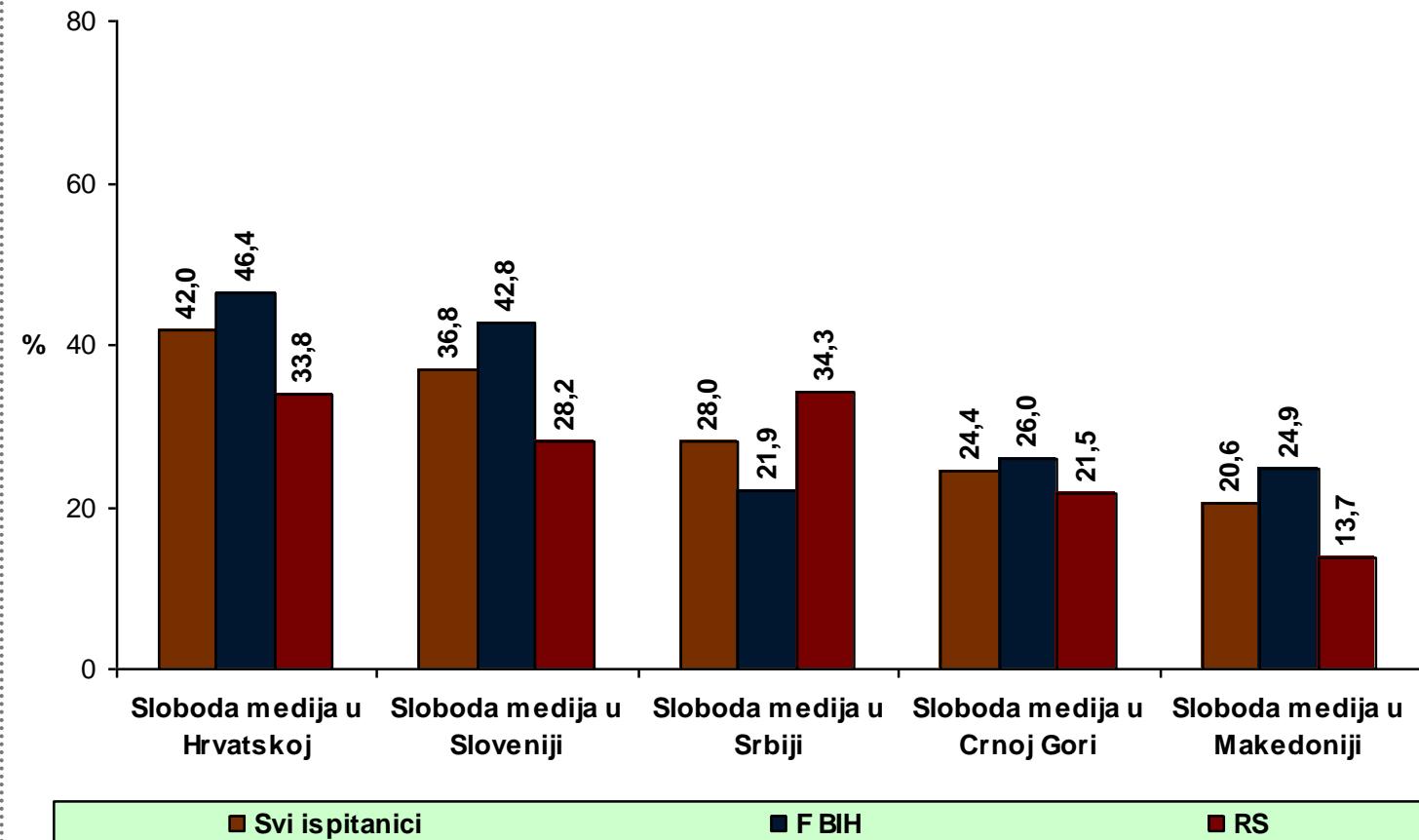

Q6. Kakvo je vaše mišljenje o trenutnoj slobodi medija u slijedećim zemljama u regionu? (Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

Svi ispitanici
(N=500)

Na grafiku su prikazani procenti ispitanika koji su rekli da smatraju da je SLOBODA MEDIJA PRISUTNA u nevedenim zemljama (tj. koji su dali odgovore "Prisutna je u potpunosti" i "Donekle je prisutna").

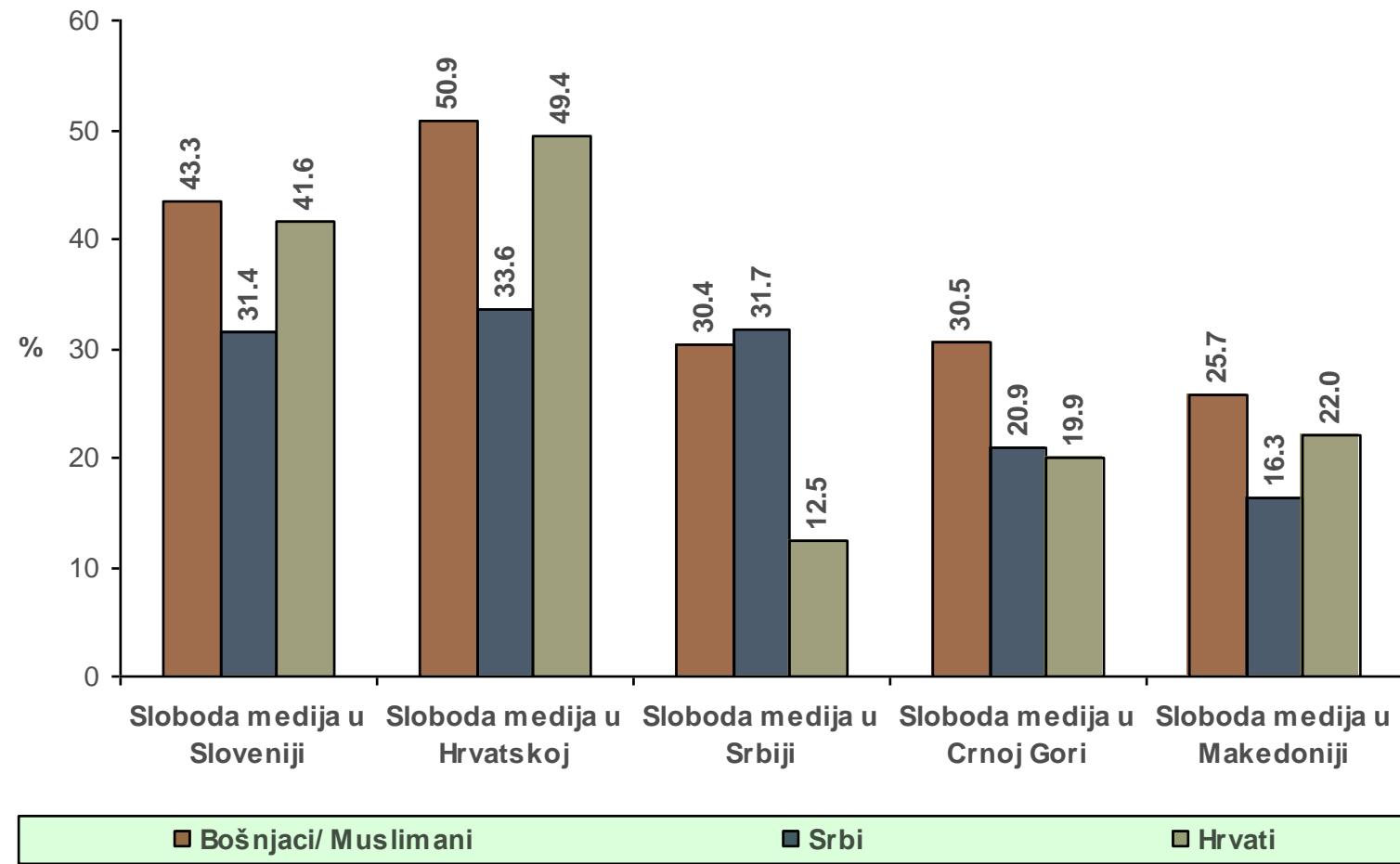

Q6. Kakvo je vaše mišljenje o trenutnoj slobodi medija u slijedećim zemljama u regionu? (Poređenje po nacionalnosti)

Svi ispitanici
(N=500)

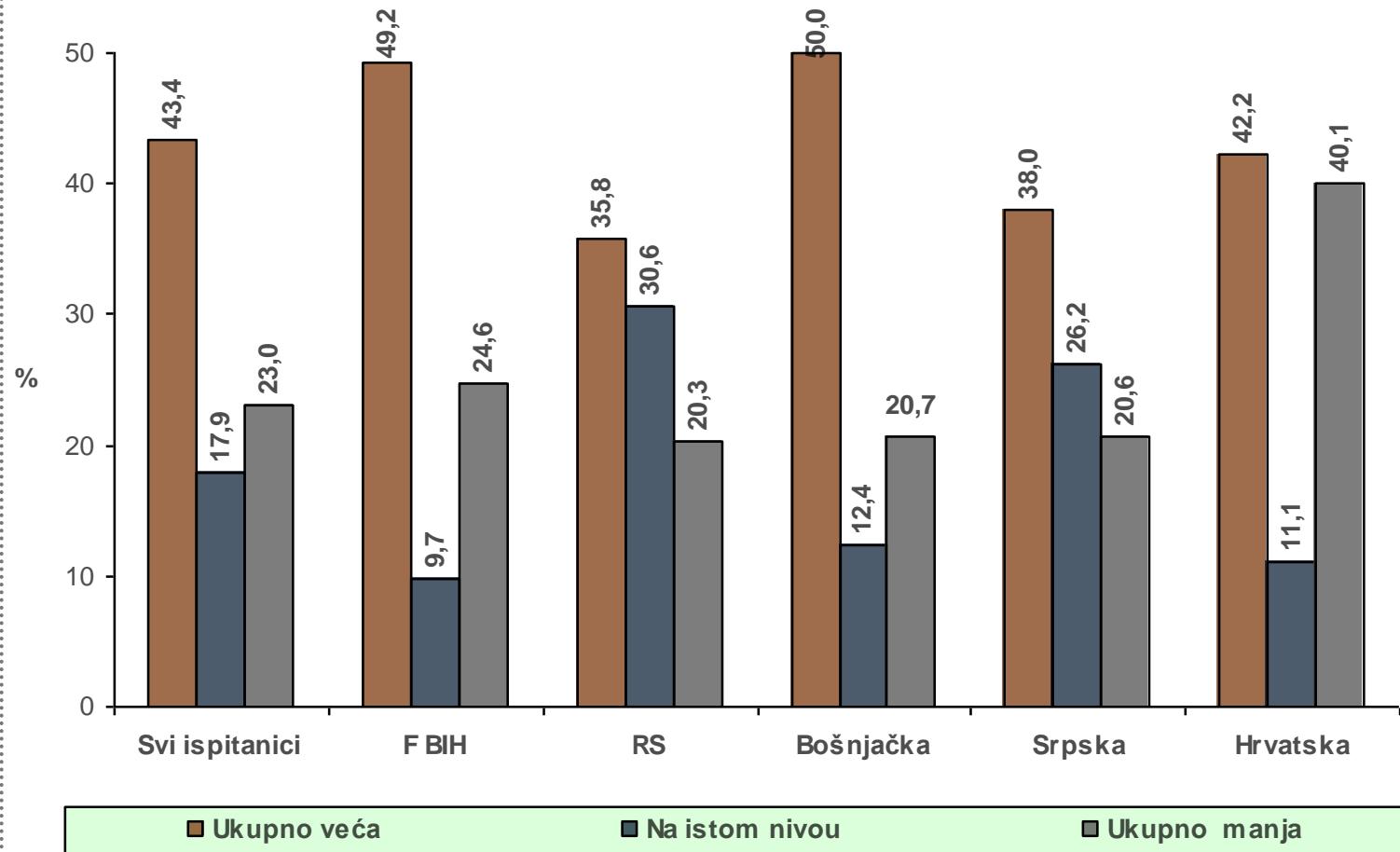
Na grafiku su prikazani procenti ispitanika koji su rekli da smatraju da je SLOBODA MEDIJA PRISUTNA u nevedenim zemljama (tj. koji su dali odgovore "Prisutna je u potpunosti" i "Donekle je prisutna").

Svi ispitanici
(N=500)

Q7. Da li je sloboda medija u BiH značajno manja, donekle manja, na istom nivou, donekle veća ili značajno veća u odnosu na period od prije 10 godina?
(Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

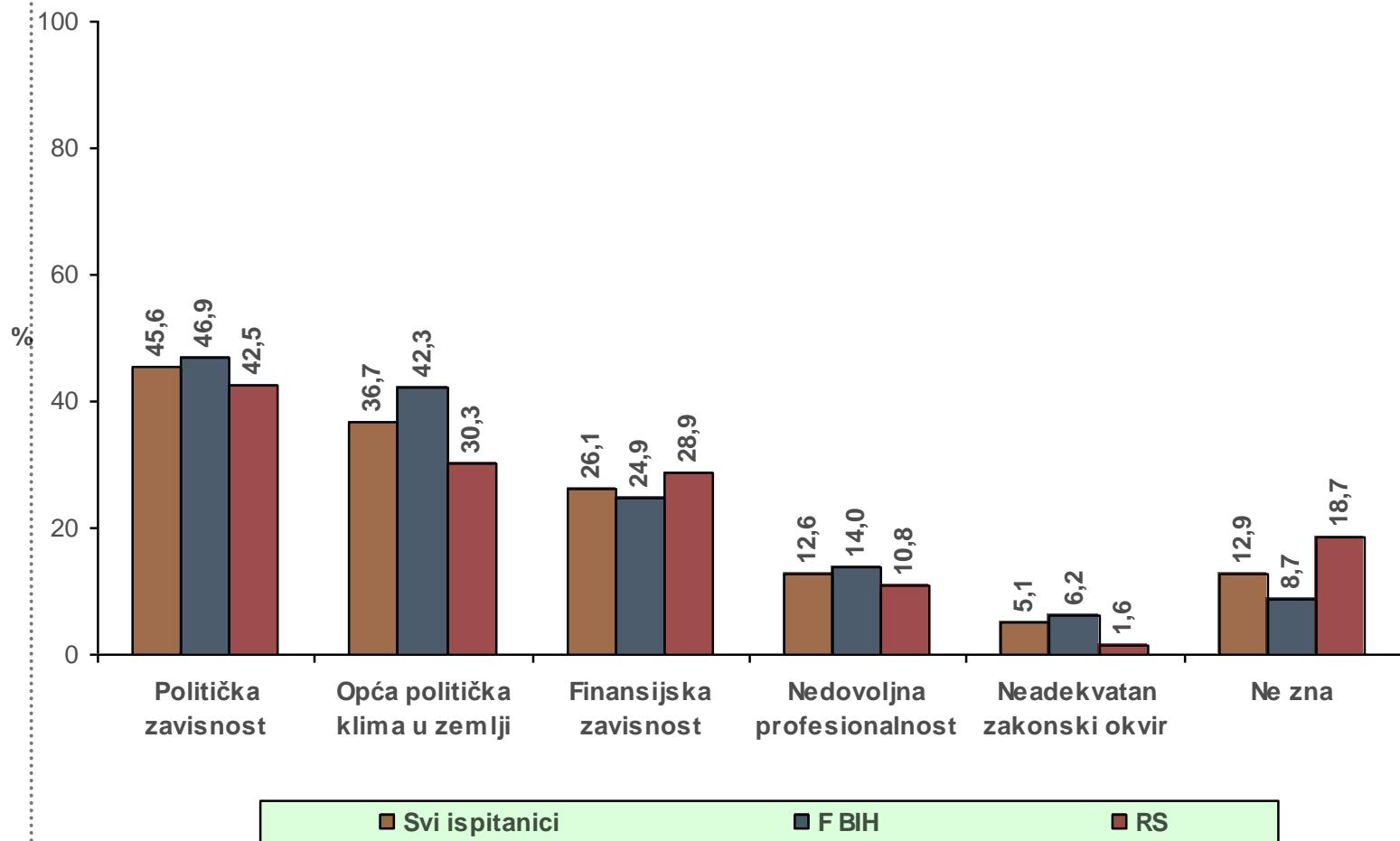

Svi ispitanici
(N=500)

Q8. Šta mislite, koje su dvije osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH?

- višestruki odgovor -

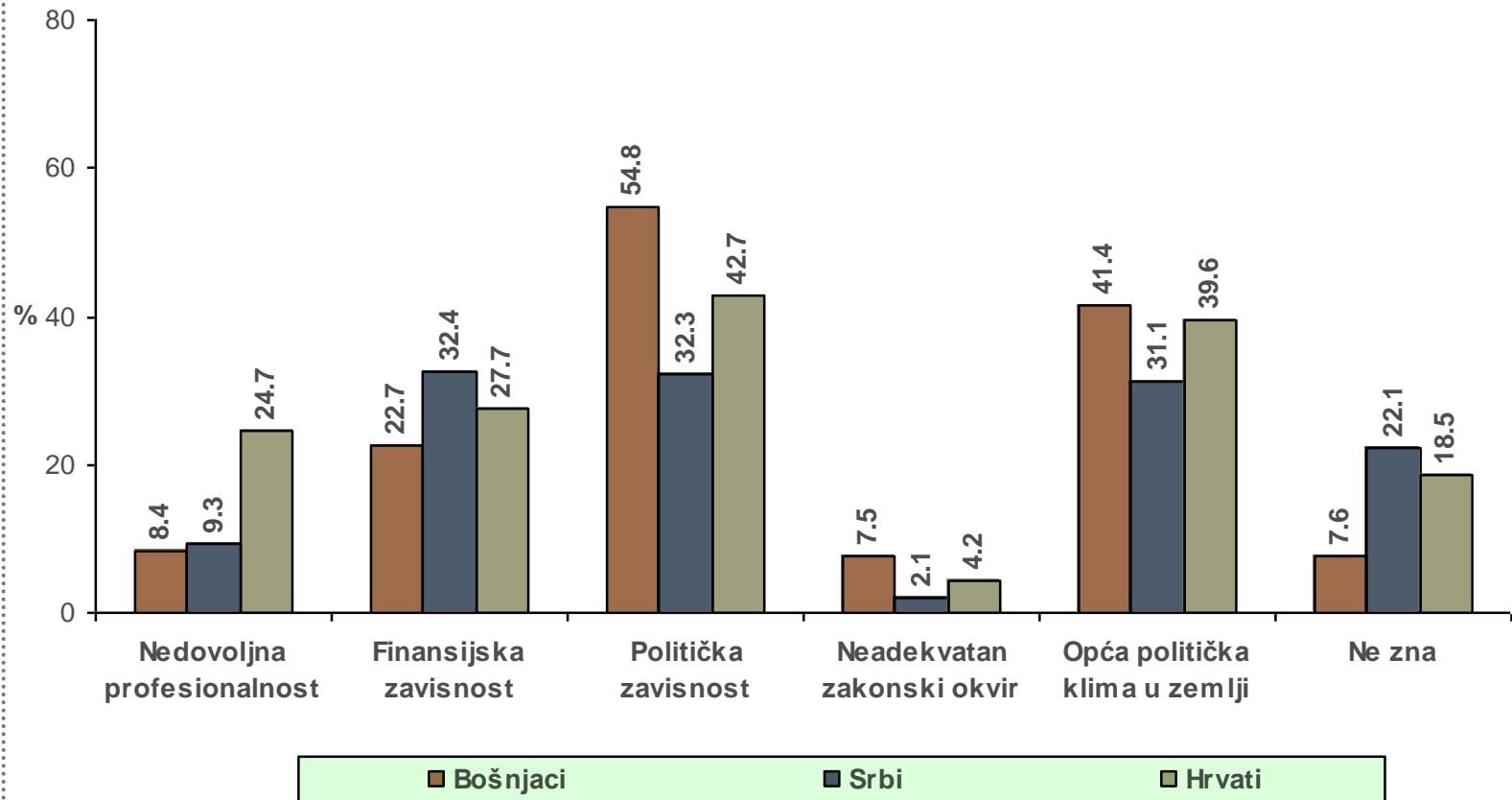
(Svi ispitanici i entitet)

Svi ispitanici
(N=500)

Q8. Šta mislite, koje su dvije osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH?
- višestruki odgovor -
(Poređenje po nacionalnosti)

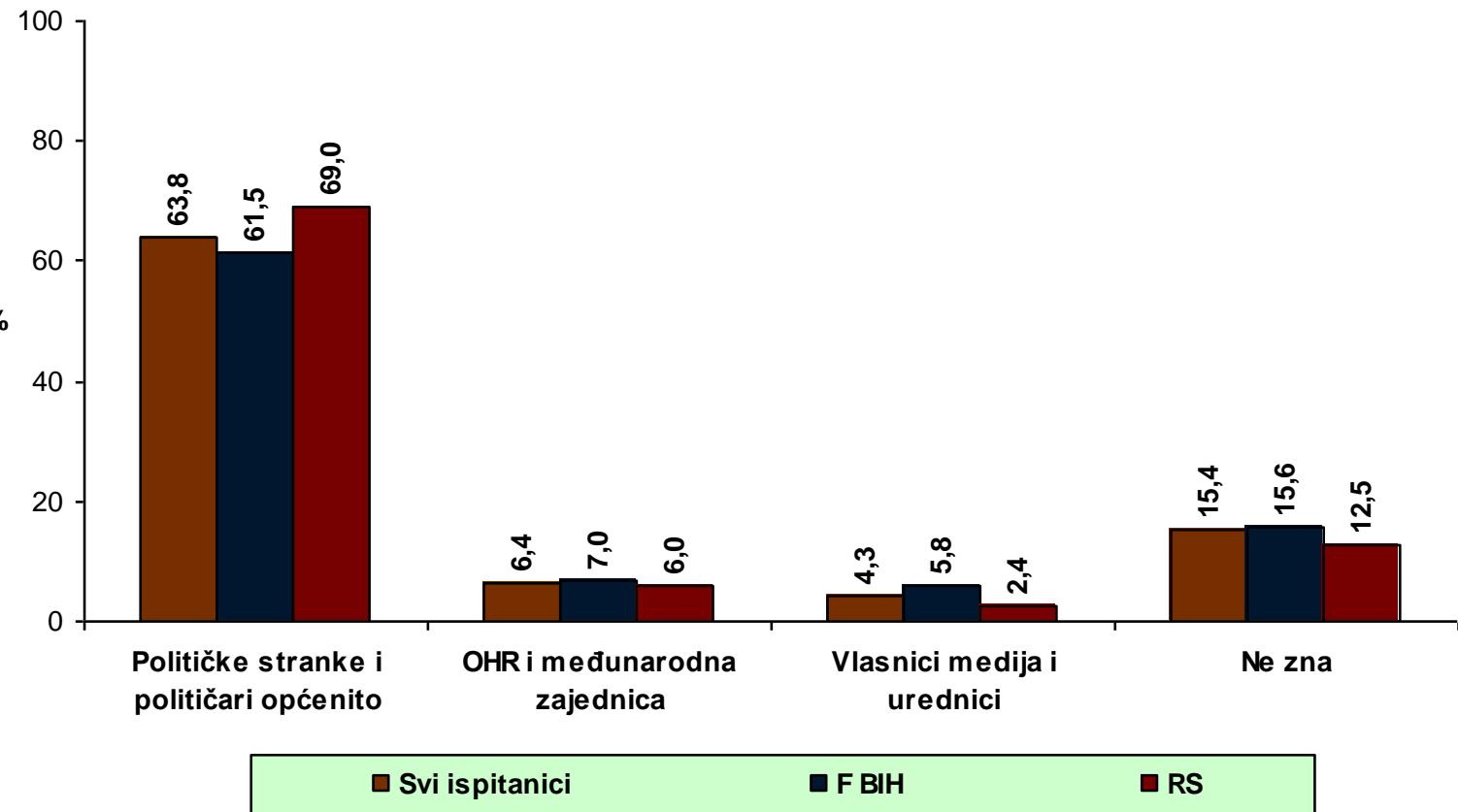

Q9. A šta bi ste rekli, ko ima najveći uticaj na rad medija u BiH? (Svi ispitanici i entitet)

Svi ispitanici
(N=500)

Odgovori
zastupljeni sa
manje od 4% nisu
prikazani na
grafiku.

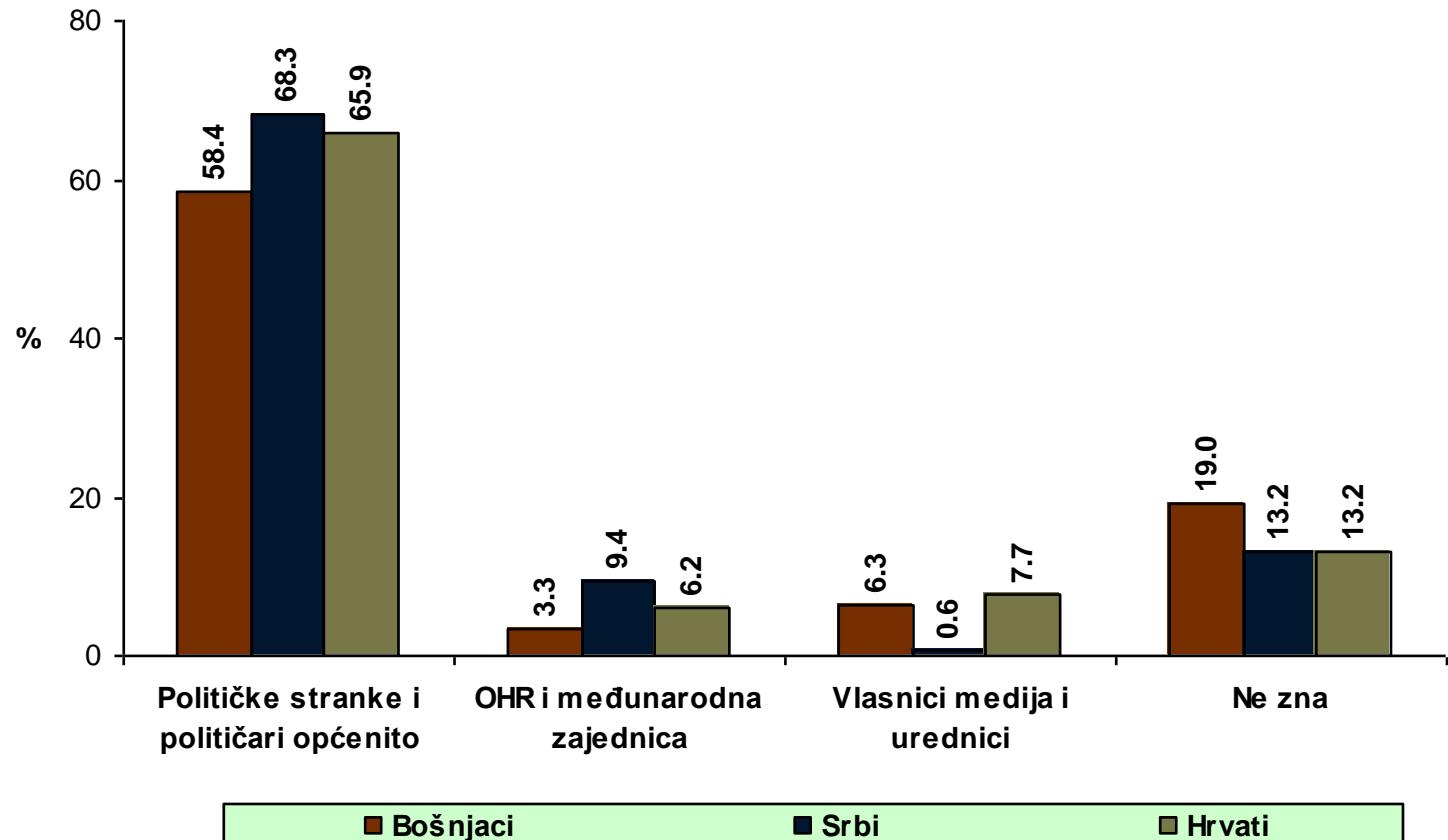

Q9. A šta bi ste rekli, ko ima najveći uticaj na rad medija u BiH? (poređenje po nacionalnosti)

Svi ispitanici
(N=500)

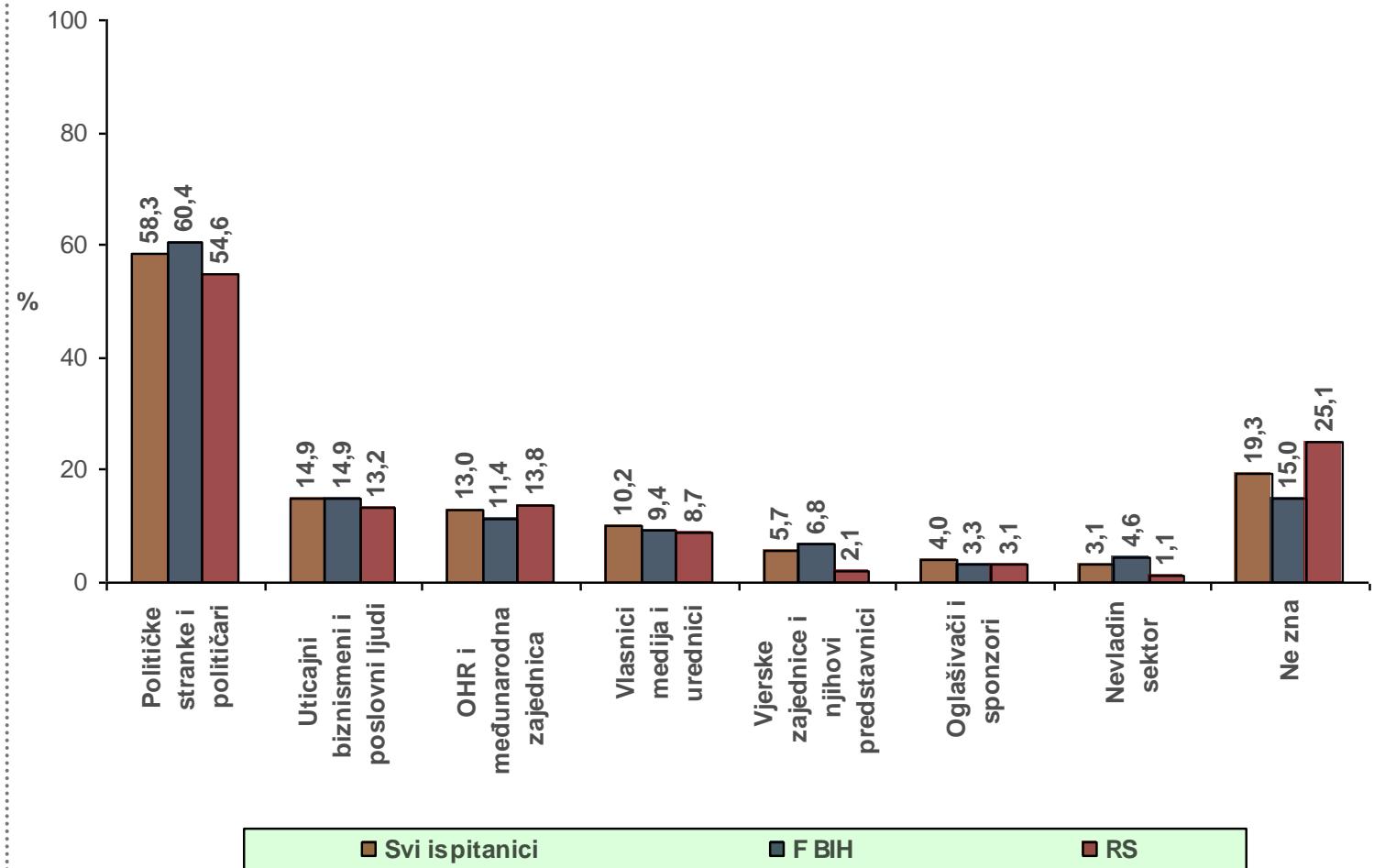
Odgovori
zastupljeni sa
manje od 4% nisu
prikazani na
grafiku.

Svi ispitanici
(N=500)

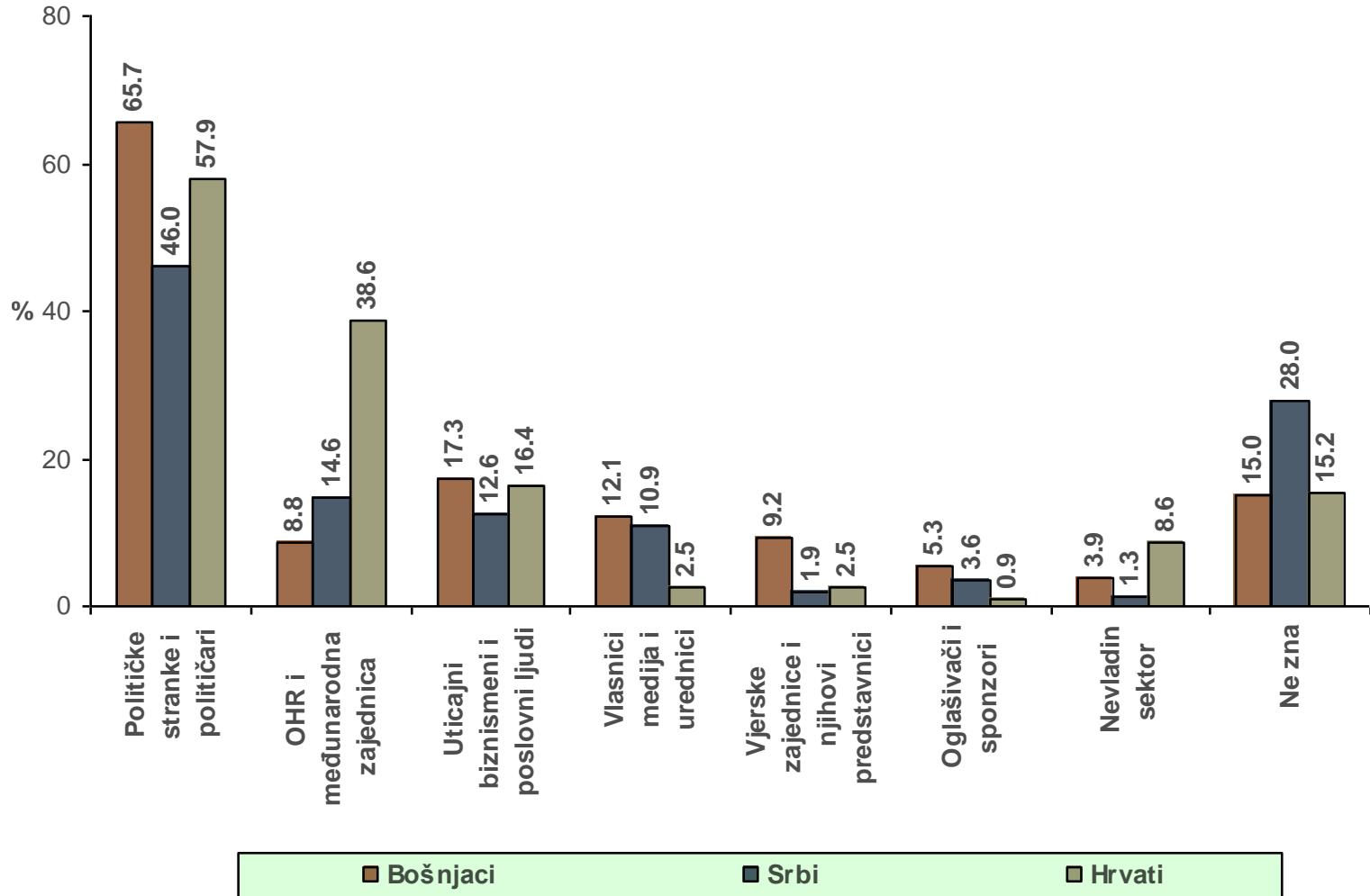
Q10. Po vašem mišljenju ko su glavni kršitelji novinarskih prava i medijskih sloboda u BiH?
- višestruki odgovor -
(Svi ispitanici i entitet)

Svi ispitanici
(N=500)

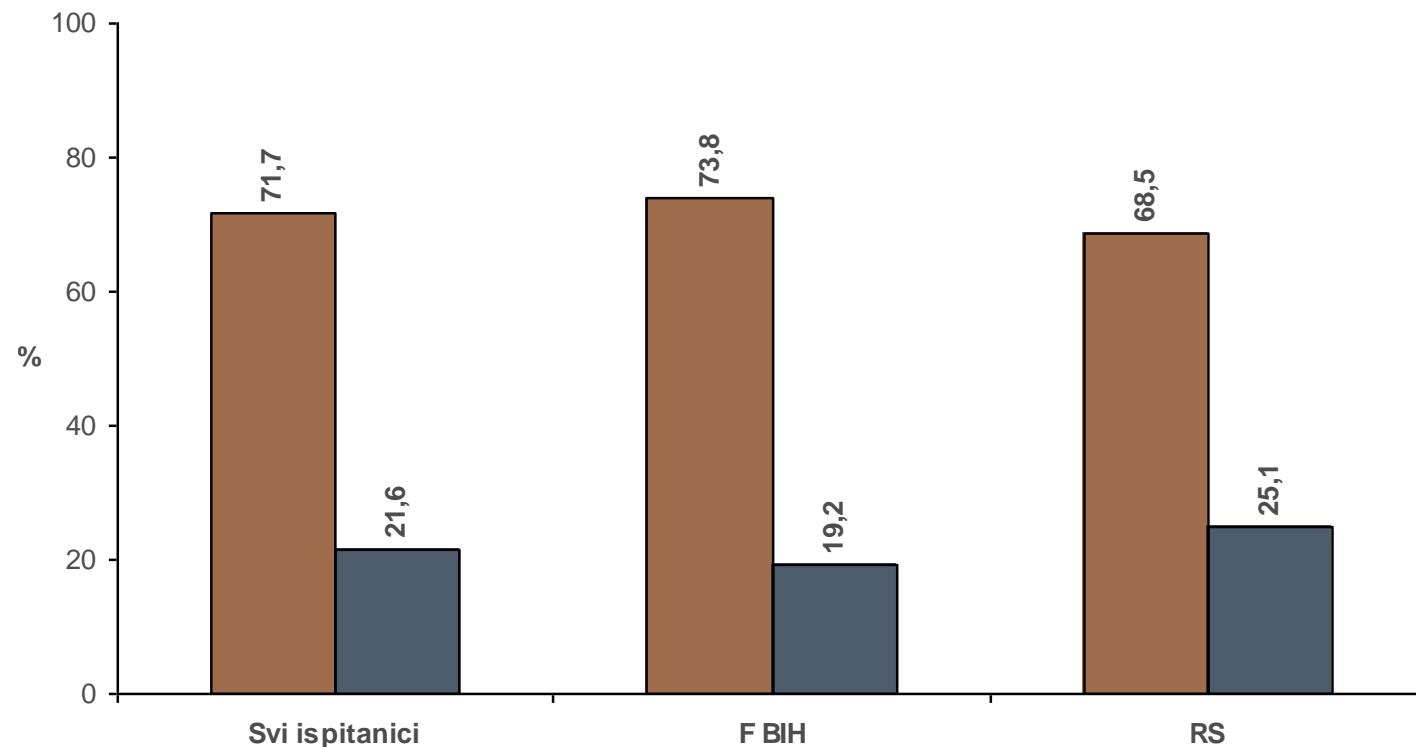
Q10. Po vašem mišljenju ko su glavni kršitelji novinarskih prava i medijskih sloboda u BiH?
- višestruki odgovor -
(poređenje po nacionalnosti)

Svi ispitanici
(N=500)

Q11. Sa kojom od dvije navedene izjava biste se najprije složili?
(Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

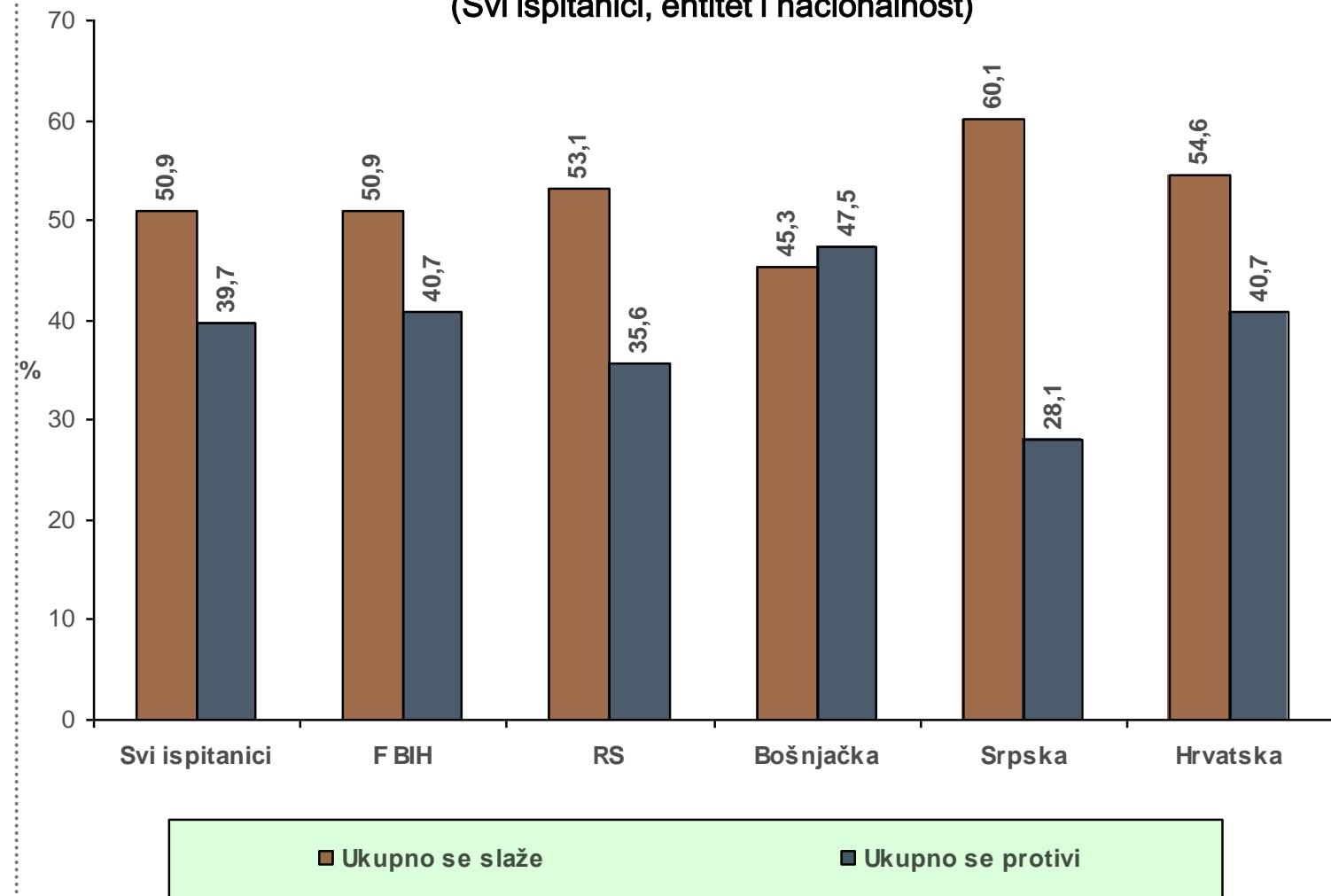
- Svaka vrsta napada na novinare je u potpunosti neprihvatljiva
- U nekim slučajevima napadi na novinare su opravdani

Svi ispitanici
(N=500)

Q12. Jedna od najčešćih kritika koje se upućuju na adresu novinara od strane prozvanih političara i uticajnih osoba je da je rad pojedinih novinari politički motiviran. U kojoj se mjeri slažete sa tim mišljenjem?

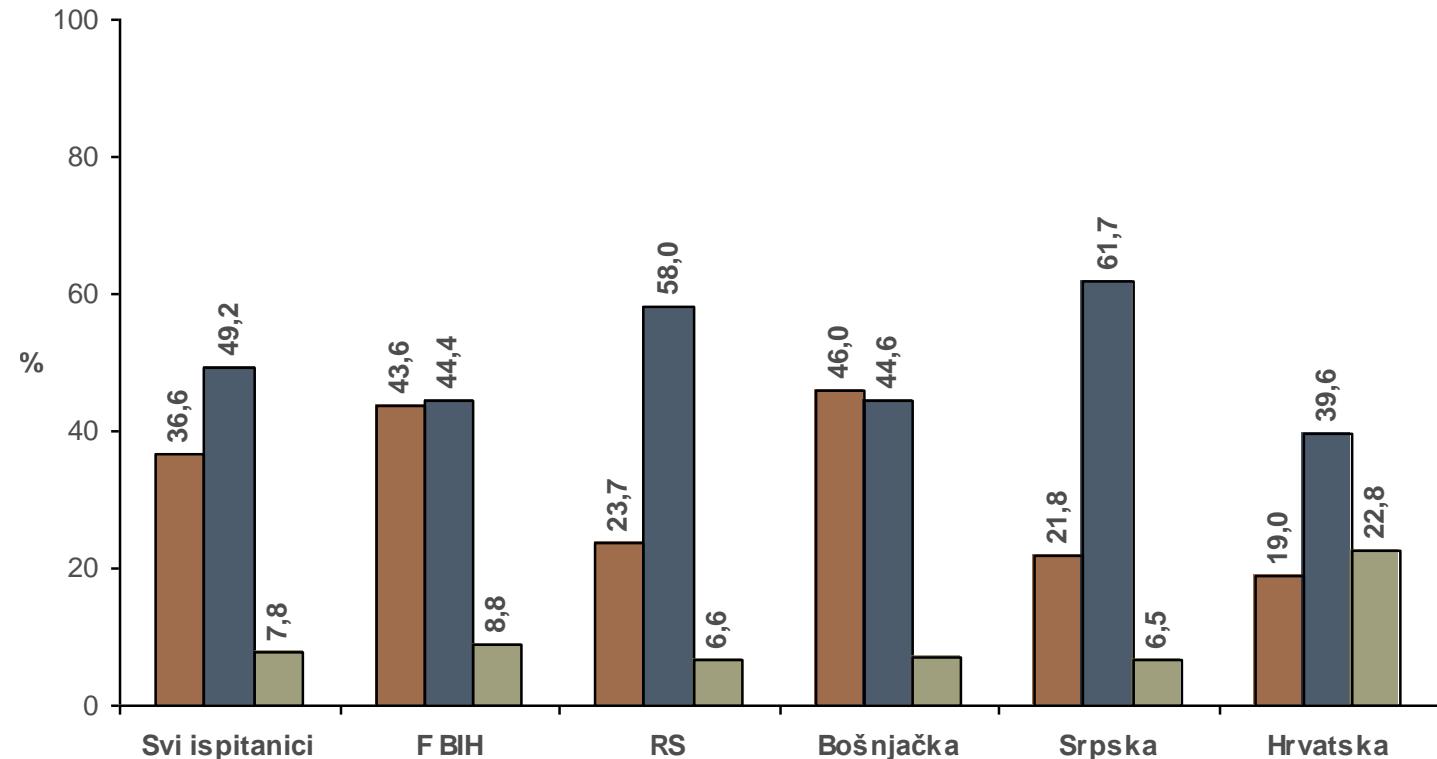
(Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

Svi ispitanici
(N=500)

Q13. Da li bi ste rekli da su teme o kojim bh. novinari izvještavaju... (Svi ispitanici, entitet i nacionalnost)

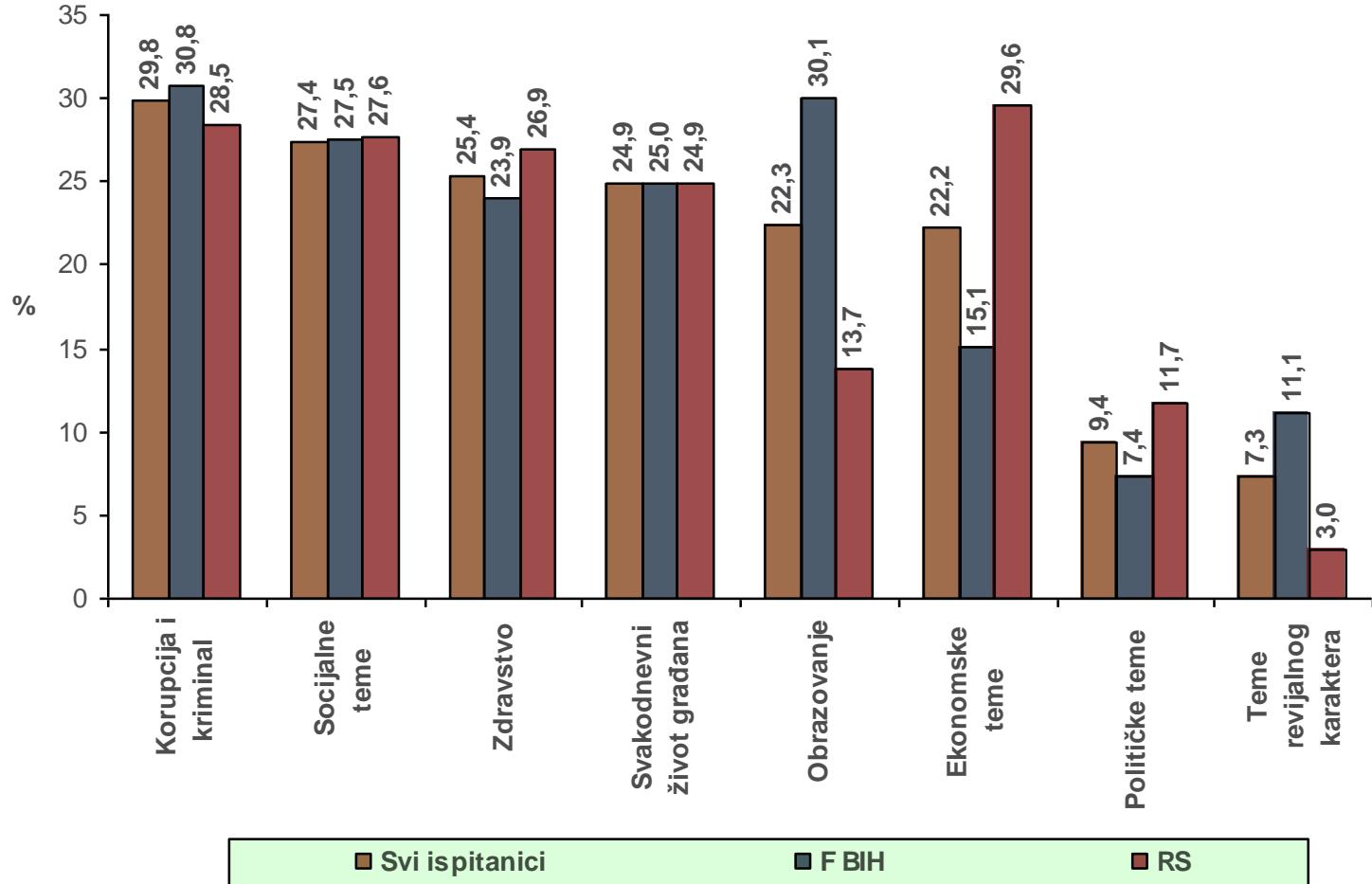

- Dobro odabране - predstavljaju glavna interesovanja građana
- Donekle dobrog odabране - pokrivaju neka od glavnih interesovnja građana, ali ima i tema koje se ne obrađuju
- Loše odabране - novinari uopće ne obrađuju teme koje najviše interesuju građane

**Samo
ispitanici koji
su rekli da
su teme o
kojima bh.
novinari
izvještavaju
donekle
dobro ili loše
odabrane.
(N=285)**

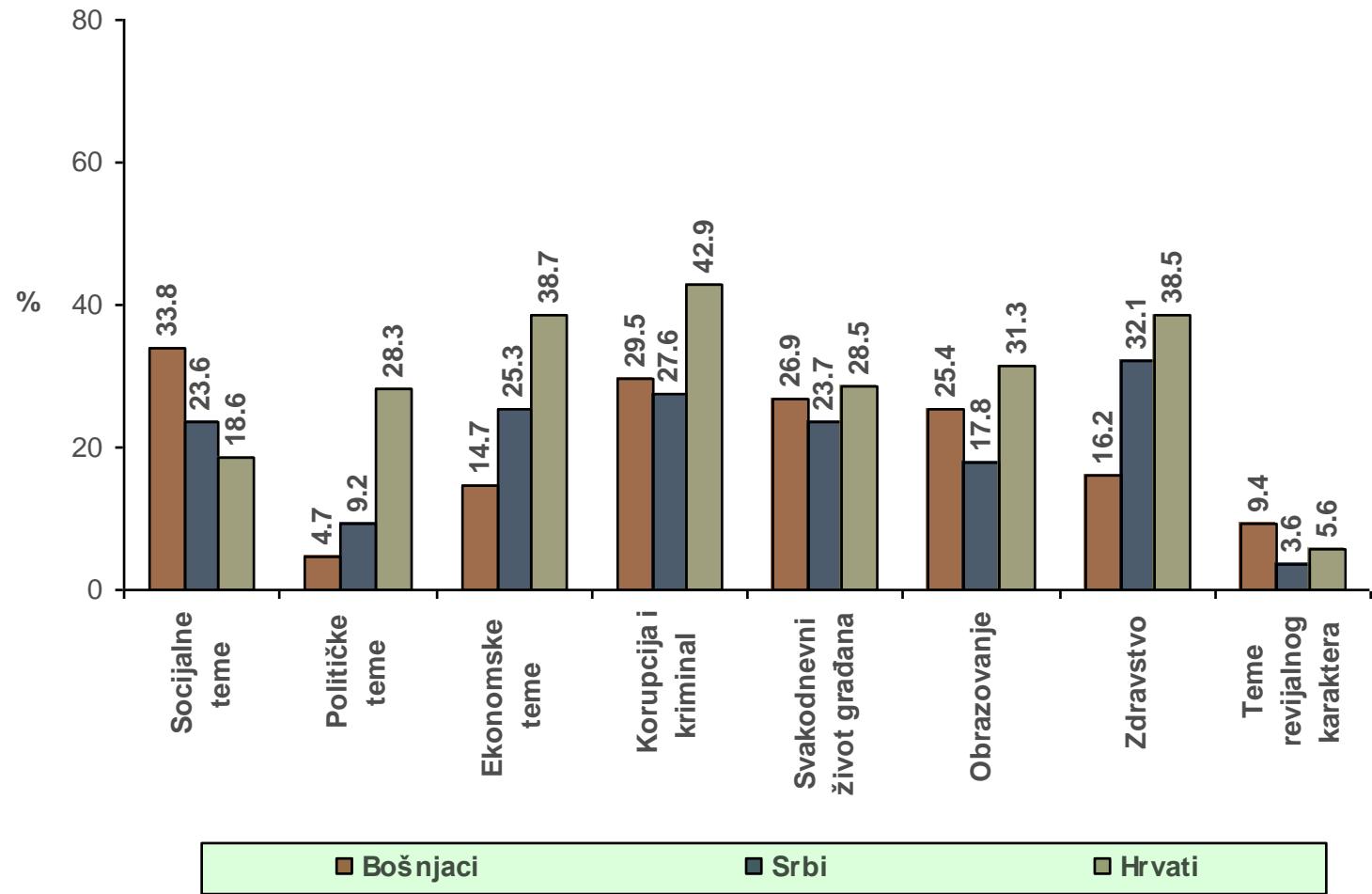
**Q14. Koje od tema koje ću vam sada pročitati bi bh. novinari trebali obrađivati u
većoj mjeri nego sada?**
- višestruki odgovor -
(Svi ispitanici i entitet)

**Samo
ispitanici koji
su rekli da
su teme o
kojima bh.
novinari
izvještavaju
donekle
dobro ili loše
odabrane.
(N=285)**

**Q14. Koje od tema koje ću vam sada pročitati bi bh. novinari trebali obrađivati u
većoj mjeri nego sada?
- višestruki odgovor -**
(Poređenje po nacionalnosti)

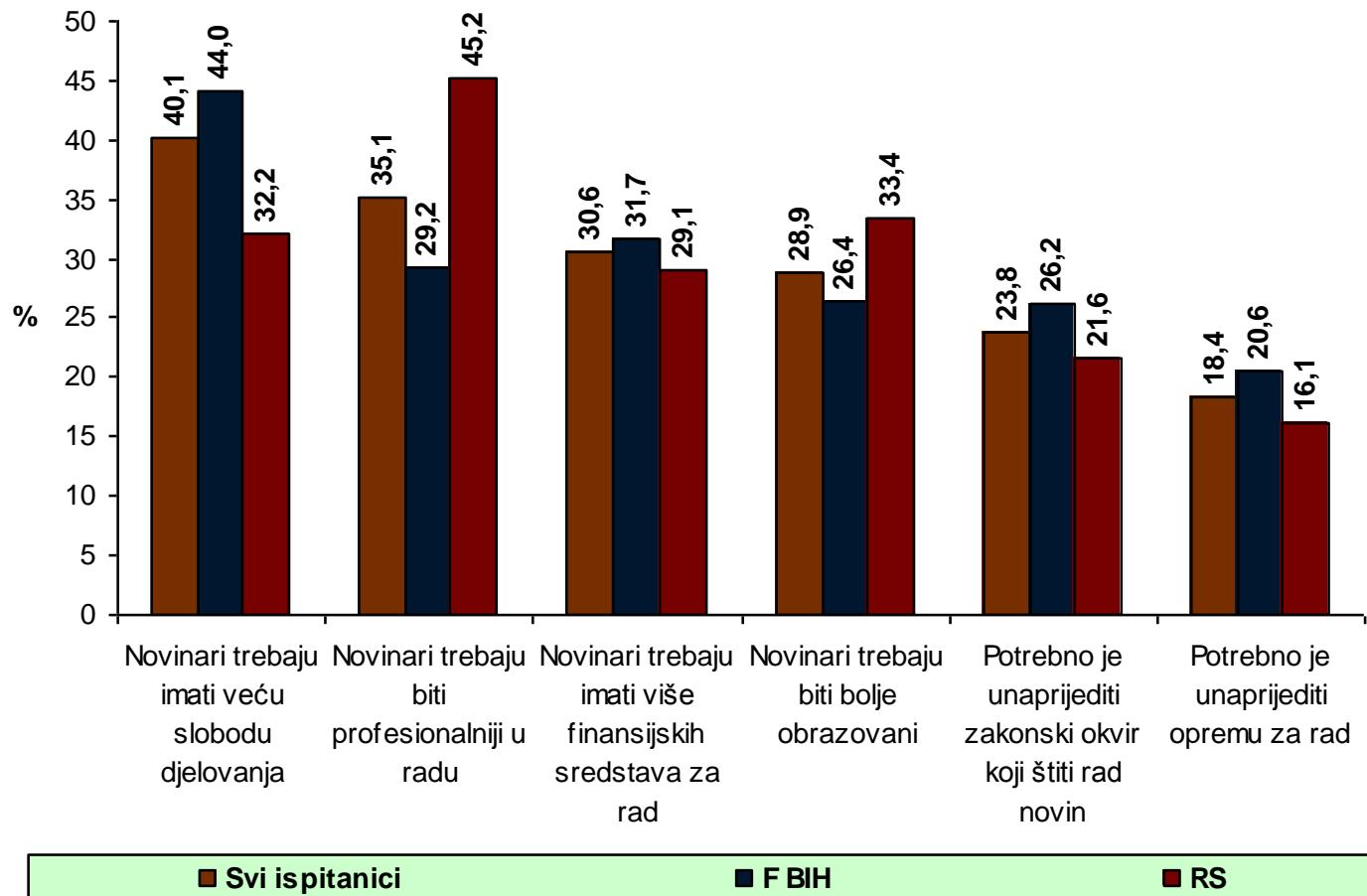

Svi ispitanici
(N=500)

Q15. Na koje od navedenih načina je po vašem mišljenju potrebno najprije unaprijediti novinarski rad i kvalitet izvještavanja?

- višestruki odgovor -

(Svi ispitanici i entitet)

Svi ispitanici
(N=500)

Q15. Na koje od navedenih načina je po vašem mišljenju potrebno najprije unaprijediti novinarski rad i kvalitet izvještavanja?

- višestruki odgovor -

(poređenje po nacionalnosti)

